

География и регионална политика

*Професионално направление 4.4 Науки за Земята
Образователно –квалификационна степен: бакалавър*

Професионална квалификация: ГЕОГРАФ

Форма на обучение и продължителност: редовна, четири години (8 семестъра)

Квалификационната характеристика, учебният план и учебните програми на специалност "География и регионална политика" са в съответствие със Закона за Висшето образование и Правилниците на университета. Обучението по специалността в образователно-квалификационна степен "Бакалавър" е четири учебни години с общ хорариум 2295 часа аудиторна заетост и 4965 часа извънаудиторна заетост, което отговаря на 240 ECTS кредита, в съответствие с държавните и университетски изисквания. /Чл. 44 а от Закона за изменение и допълнение на ЗВО - ДВ бр. 48/04.06.2004 г. и Наредба № 21 от 30.09.2004 г. за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредит във висшите училища - ДВ, бр.89/12.10.2004/. Специалността е от Професионално направление 4.4 Науки за Земята към катедра „География, екология и опазване на околната среда”, което е акредитирано до 2025 г. с оценка 9.06 и провежда обучение в ОКС "Бакалавър" и "Магистър" и ОНС „Доктор”.

Обучават се студенти от всички региони на страната и от други държави.

Образователни цели

В съответствие с чл. 9, ал. 2 от Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на ОКС - Бакалавър, Магистър и Специалист /ДВ. бр.76 от 6.08.2002 г./ обучението по специалността трябва да осигурява:

1. Задълбочена научно-теоретична и специализирана подготовка по специалността;
2. Усвояване основите на научноизследователската и научно-приложната дейност;
3. Условия за образователна мобилност на студентите, в т. ч. Международна сравнимост на получаваните знания и придобитите умения;
4. Развитие на способности за адаптация в условията на социални, икономически и технологични промени.

Основна цел на обучението в тази бакалавърска програма е да осигури на завършващите разширени и задълбочени теоретични и фактологични знания в областта на географията и регионалната политика, в съответствие със съвременните постижения на географската наука и практика, и с изисквания за придобиване на **знания**:

- за природни и социално-икономически обекти, явления, процеси и системи и регионалните им особености;
- за картиране и картографиране, за интерпретация и извършване на анализи, оценки и прогнози.

Програмата дава възможност за формиране на **умения** за:

- самостоятелно интерпретиране на придобитите знания, като ги свързва с прилагането на факти, чрез критично възприемане, разбиране и изразяване на теории и принципи;
- владене на методи и средства, позволяващи решаване на сложни задачи;
- прилагане на логическо мислене и проявява новаторство и творчески подход при решаване на нестандартни задачи.

Организация на обучението

Основна предпоставка за постигане на образователните цели е структурата и съдържанието на учебния план. Той е разработен в 8 семестъра и включва задължителни, избираеми и факултативни дисциплини.

Задължителните учебни дисциплини са свързани с придобиване на обща и специализирана подготовка, осигуряваща професионални компетенции в областта на географията

и географските изследвания. Фундаментална теоретическа и професионално-практическа подготовка се осъществява по основни природни и социално-икономически дисциплини – геоморфология, картография, климатология, хидрология, почвознание, биогеография, ландшафтознание, география на населението и селищата, на производството и обслужващата сфера, политическа география, основи на икономическата и социалната география, теоретични основи на географските изследвания, география на страните и др.

Избираемите учебни дисциплини са свързани със специфични области и проблеми на природната и социално-икономическата география на България и света; на географските информационни системи и тематичната картография, на планирането, регионалната политика и териториалното устройство, на политиката по използване и опазване на природните ресурси; оценка на условията и риска от природни бедствия и управление на риска, регионалната политика при решаване на глобални проблеми и промени и др., както и с някои природо-математически дисциплини като геология, геофизика, геохимия, математика, информатика, статистика и др.

Факултативните учебни дисциплини са 90 часа и дават възможност за получаване на допълнителните знания във всички останали научни области.

Специализираната подготовка се реализира в задължителните и избираемите учебни дисциплини и в учебна практика, изграждащи оптимална образователна среда, стимулираща професионалното общуване на високо научно ниво и даваща възможност за творческа изява и използване на съвременни методи на обучение, съобразени с най-добрите педагогически технологии в страната и чужбина, съвременен информационно осигуряване на учебния процес, планирането и поддържането му в съответствие с целите и задачите на обучението.

Студентите се дипломират след полагане на Държавен изпит - писмен или разработка и защита на дипломна работа.

Периодично се актуализира учебната документация, в унисон със съвременните тенденции в развитието на географската наука, теория и практика. Осигуряват се възможности за международна и междууниверситетска мобилност на студентите.

Важни условия за постигането на целите на бакалавърската програма са богатия педагогически, научно-изследователски и практически опит на преподавателите, осигуряващи обучението. Наличието на лекционни и компютърни зали, съвременен лицензиран, специализиран и образователен софтуер и богат библиотечен фонд гарантират високото ниво на обучението в програмата. При обучението се използват различни познавателни методи – беседа и дискусия, разработване на задачи и мултимедийно презентирание, методите на електронното обучение и др.

Обхват на професионални компетенции

Бакалавърската програма дава възможност за формиране на лични и професионални компетентности:

1. Самостоятелност и отговорност – способност за административно управление; отговорност при вземане на решения в сложни условия; творчество и инициативност в управленската дейност; оценка на необходимостта от обучение на другите с цел повишаване на екипната ефективност.
2. За учене – самооценка на собствената си квалификация, чрез преценка на придобитите до момента знания и умения, и разширяване, и актуализиране на професионалната си квалификация;
3. Комуникативни и социални – формулира и излага ясно и разбираемо идеи, проблеми и решения; изразява отношение и разбиране по обсъждани въпроси; използва методи, основани на качествени и количествени описания и оценки; проявява широк личен мироглед и показва разбиране и солидарност с другите;
4. Професионални – събира, класифицира, оценява и интерпретира информация от професионалната си област с цел решаване на конкретни задачи и проблеми; прилага придобитите знания и умения в нови или непознати ситуации; проявява способност да анализира в по-широк или интердисциплинарен контекст; формира и изразява собствено мнение по проблеми от обществен и етичен характер; формулира предложения за управленски решения и политика на регионално и

локално ниво.

Възможности за реализация

Завършилите бакалавърската програма ще намерят своята реализация като географи, преподаватели във висши училища и колежи, ръководители и експерти във всички нива на държавната администрация (отдели по европейска интеграция, регионално развитие, управление на ресурсите), на информационно-туристически, посетителски и културни центрове и др. Не са за подценяване и възможностите за професионална реализация като експерти по администриране и политики в областната и общинската администрация. Завършилите специалност „География и регионална политика“ студенти могат да участват в разработването на стратегически документи, програми и планове в областта на регионалното развитие и политика, на проекти, анализи и прогнози за ресурсната осигуреност на регионалното социално-икономическо развитие, динамиката на процесите в природната среда на локално и регионално ниво, в изготвянето на оценки за въздействието върху околната среда на национално, регионално и локално равнище. Те могат да заемат длъжности в държавната, областната и общинската администрация свързани с управлението на демографските и природните ресурси (поземлени, водни, биоресурси), с опазването на околната среда и управлението на защитените територии, в научни институции, неправителствени организации, специализирани фирми и служби (проучвателни, проектантски, туристически, хидрометеорологични и др.), занимаващи се с анализ и управление на териториалните ресурси, с изследвания на структурата и организацията на обществото, с взаимодействието между човешката дейност и природната среда и резултатите и последиците от нея, с консултации по отношение практическото приложение на демографски, икономически и социални политики.

Придобитите в курса на обучение знания и умения дават възможност за успешна реализация и като учители по география и икономика в прогимназиален и гимназиален етап на образованието, като експерти по география към Регионалните инспекторати на МОН, като други преподаватели, вкл. възпитатели.

Бакалавърската степен по специалността дава възможност за заемане на длъжности на специалисти по обучение и развитие на персонала, помощник-директори, и директори на училища, началници на РИО и др. Качеството на получената подготовка съответства на обществените очаквания и на целите на обучението по специалността позволява да заемат още длъжности на висши представители на държавни органи като кмет на или заместник-кмет на община и кметство, председател на общински съвет, областен управител.

УЧЕБЕН ПЛАН
специалност “ГЕОГРАФИЯ И РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА”
ОКС Бакалавър
Срок на обучение: 8 семестъра

Първи семестър	ECTS кредити	Втори семестър	ECTS кредити
<u>Задължителни дисциплини:</u>		<u>Задължителни дисциплини:</u>	
1) Картография - I част	5	1) Картография - II част	6
2) Климатология	7,5	2) Геоморфология	7,5
3) Информатика	5	3) Биогеография - I част	4
4) Геология	5	4) География на производството и обслужващата сфера	8,5
5) География на населението и селищата	7,5	<u>Избираеми дисциплини</u>	
		<i>Подгрупа II.1</i>	
		1) География на етносите и религиите	4
		2) Етно-религиозна и лингвистична структура на света	4
		<i>Забележка: избира се по една учебна дисциплина от всяка подгрупа:</i>	
	Общо 30		Общо 30
Трети семестър	ECTS кредити	Четвърти семестър	ECTS кредити
<u>Задължителни дисциплини:</u>		<u>Задължителни дисциплини:</u>	
1) Хидрология	8	1) Обща и регионална физическа география на континентите – I част	7,5
2) Биогеография - II част	3	2) Почвознание – II част	4,5
3) География на страните – I част	6		
4) Теоретични основи на географските изследвания	5	<u>Избираеми дисциплини</u>	
5) Почвознание-I част	3	<i>Подгрупа IV.1</i>	
<u>Избираеми дисциплини</u>		<i>Подгрупа IV.1</i>	
<i>Подгрупа III.1</i>		1) Кватернерна геоморфология и палеогеография	4,5
1) География на агробизнеса	5	2) Глациология	4,5
2) География на туризма	5	3) Океанология	4,5
3) География на външноикономическите връзки	5	<i>Подгрупа IV.2</i>	
		1) География на горите в България	4,5
		2) Горско стопанство в България	4,5
		<i>Подгрупа IV.3</i>	
		1) Медицинска география	4,5
		2) Геоекологичен мониторинг	4,5
		<i>Подгрупа IV.4</i>	
		1) Регионална политика на ЕС	4,5
		2) Статистически основи на регионалната политика на ЕС	4,5
		<i>Забележка: избира се по една учебна дисциплина от всяка подгрупа.</i>	

		<i>Забележка: избира се по една учебна дисциплина от всяка подгрупа.</i>	
	Общо 30		Общо 30
Пети семестър	ECTS кредити	Шести семестър	ECTS кредити
<u>Задължителни дисциплини:</u>		<u>Задължителни дисциплини:</u>	
1) Ландшафтознание	8	1) Природна география на България	9
2) Политическа география и геополитика	7	2) Социално-икономическа география на България	9
3) Обща и регионална физическа география на континентите – II част	5	3) География на страните – II част	6
<u>Избираеми дисциплини</u>		<u>Избираеми дисциплини</u>	
<i>Подгрупа V.1</i>		<i>Подгрупа VI.1.</i>	
1) Опазване на биологичното разнообразие	5	1) Тематична картография	6
2) Защитени територии на България	5	2) Туристическо картографиране	6
<i>Подгрупа V.2</i>			
1) Замърсяване на атмосферния въздух	5		
2) Замърсяване на водите	5		
3) Обща екология	5		
<i>Забележка: избира се по една учебна дисциплина от всяка подгрупа.</i>		<i>Забележка: избира се по една учебна дисциплина от всяка подгрупа.</i>	
	Общо 30		Общо 30

Седми семестър	ECTS кредити	Осми семестър	ECTS кредити
<p><u>Задължителни дисциплини:</u></p> <p>1) Планиране и регионална политика на България 7</p> <p>2) Географски информационни системи 8</p> <p><u>Избираеми дисциплини</u></p> <p><i>Подгрупа VII.1</i></p> <p>1) Политика по опазване на околната среда в България 5</p> <p>2) Регионални геоecологични проблеми на България 5</p> <p><i>Подгрупа VII.2</i></p> <p>1) Геоурбанизитика 5</p> <p>2) География на дигиталната икономика 5</p> <p><i>Подгрупа VII.3</i></p> <p>1) Алтернативен туризъм в България 5</p> <p>2) География на населението и селищата на България 5</p> <p>3) Социални проблеми и социална политика на България 5</p> <p><i>Забележка: избира се по една учебна дисциплина от всяка подгрупа.</i></p>		<p><u>Избираеми дисциплини</u></p> <p><i>Подгрупа VIII.1</i></p> <p>1) Геоморфология на България 4,5</p> <p>2) Климатология на България 4,5</p> <p>3) Хидрология на България 4,5</p> <p>4) Почвена покривка и почвени ресурси на България 4,5</p> <p><i>Подгрупа VIII.2</i></p> <p>1) География на балканските страни 4,5</p> <p>2) География на страните от Близкия и Средния изток 4,5</p> <p>3) География на страните от Югоизточна Азия 4,5</p> <p><i>Подгрупа VIII.3</i></p> <p>1) Регионална география на България 4,5</p> <p>2) Функционални райони на България 4,5</p> <p><i>Подгрупа VIII.4</i></p> <p>1. Глобални климатични промени 4,5</p> <p>2. Глобални и регионални международни организации 4,5</p> <p><i>Забележка: избира се по една учебна дисциплина от всяка подгрупа.</i></p> <p>Защита на дипломна работа или писмен държавен изпит 10</p>	
	Общо 30		Общо 30

Координати за връзка:

доц.д-р Иван Дреновски
e-mail: idri@swu.bg
gsm: 0885 958 702

доц. д-р Красимир Стоянов
e-mail: kraasi_sto@swu.bg
gsm: 0886 850 072

ОПИСАНИЕ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА

КАРТОГРАФИЯ – I ЧАСТ

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л+0су+0лу+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: I

Методическо ръководство:

Катедра "География, екология и опазване на околната среда

Факултет Природо-математически

Лектори:

Доц. д-р Пенка Кастрева, тел: , Е-mail: penkakastreva@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Картография – I част” се изучава от студентите в специалност “География и регионална политика”. Основната цел на лекционния курс е студентите да се запознаят с математическата същност на картите, основните принципи за създаване и използване на картите.

Практическите упражнения целят да сформират у студентите картографски светоглед, система от картографски понятия, знания, умения и навици за работа с различни картографски произведения, както и умения за работа със софтуер за тяхното създаване и използване.

Съдържание на учебната дисциплина

В първата част на Картографията се разглеждат основни теоретични въпроси, които независимо от средата в която се проектират и съставят картите, те остават неизменни – понятията свързани с изчисляване и построяване на математическата основа на картата. Изучаваният материал включва:

- Запознаване с понятия и определения в картографията, връзка на картографията с географията и други науки за Земята, връзка на картографията с геоинформатиката, изобразителното изкуство и дизайн, и перспективите в развитието на картографската наука и производството на карти;
- Запознаване с терминологията на математическата картография, свързана с понятията карта, мащаб, координатни системи, модели дефиниращи фигурата на Земята и картните проекции, използвани за нейното картографиране;
- Проекциите се разглеждат в подробности – класификация, изображение на географската мрежа, деформации и практическо приложение при съставяне на картите;
- Избор на проекция в ГИС;
- Картографски проекции, използвани в България.

Предвидените практически упражнения развиват уменията студентите да използват изучения теоретичен математически фундамент, за да изчислят проекция или при съставяне на карта в ГИС среда сами да избират подходящата координатна система (картна проекция), да извършват трансформация на една картна проекция в друга.

Технология на обучението и оценяване

Лекциите и упражненията се провеждат изключително на основата на материално-техническата база на катедра "ГЕООС". За онагледяване на преподавания лекционен материал се използват компютър с видео - проектор, учебни видеофилми, специализиран ГИС софтуер (ArcGIS), нагледни материали (табла, схеми и карти), част от които са разработвани като курсови и дипломни работи на студенти.

За практическите упражнения се използва компютърна мултимедийна лаборатория. За нормално провеждане на упражненията студентите са разпределени в групи, като всеки студент разполага със самостоятелен компютър.

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на самостоятелни задачи

и писмен тест. Задачите изцяло са свързани с работа в цифрова среда със специализиран софтуер за картографиране и използване на карти.

Студентите се допускат до изпит с минимална текуща оценка среден 3, която се формира като средноаритметично от всички оценки получени през семестъра. Окончателната оценка се формира 40% от оценката на периодичния контрол и 60% от оценката на семестриалния изпит, съгласно разработената и приетата в катедрата система за контрол на знанията и уменията на студентите.

КЛИМАТОЛОГИЯ

ECTS кредити: 7,5

Седмичен хорариум: 3л + 2у

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит **Вид на изпита:** писмен

Семестър: I

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектори: доц. д-р Красимир Стоянов, гл. ас. д-р Мирослав Иванов

E-mail: krasi_sto@swu.bg; m_ivanov@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Климатология” е основна дисциплина в природната география. Осъществява тесни връзки с другите природни географски науки – хидрология, геоморфология, както и с физическата наука метеорология. Знанията, получени по климатология са основни за по-нататъшното усвояване на основните географски закономерности и връзки между природните компоненти.

Съдържание на учебната дисциплина

Учебната дисциплина “Климатология” се изучава от студентите в специалност “География и регионална политика” с цел да ги запознае със закономерностите на формиране, географско разпределение и хронологични изменения на климата. Основно се изучава климатичната система, състояща се от вторичните компоненти - атмосфера, океан, криосфера, сушева повърхност и биомаса.

Студентите получават знания за факторите, формиращи климата, климатичните елементи и показатели. Специално внимание се отделя на метеорологичното време, факторите, които го определят и тяхната характеристика. Усвояват още основни умения за изготвяне на синоптични прогнози.

В рамките на курса студентите се запознават с генезиса на климата и климатичната подялба на Земята. Обект на разглеждане е също същността и спецификата на микроклимата и по-специално на градския климат. Анализира се още палеоклимата на Земята, а така също и съвременните изменения на климата.

В рамките на обучението по климатология, значително място се отделя на практическите занятия, които дават възможност студентите да усвоят умения за работа с метеорологични уреди и апаратури. По време на семестъра се посещава ХМО Благоевград.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението по дисциплината “Климатология” се извършва съгласно действащия учебен план на специалност “География и регионална политика”, ОКС “Бакалавър”.

Лекционният материал е качен на платформата **Black Board** и е достъпен за ползване от студентите. Там са достъпни и всички допълнителни ресурси – книги, материали, статии и други разработки по темите. Преподаване се извършва и в образователната платформа **BigBlueButton**, където има възможност за презентирание, споделяне на материали, изпитване и др. При онлайн обучение могат да се използват и други средства за комуникация. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%.

ИНФОРМАТИКА

ECTS кредити: 5

Форма на оценяване: писмен изпит под формата на компютърно базиран тест в среда за електронно обучение

Семестър: I

Седмичен хорариум: 1л+0су+2пу

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра „Информатика”

Природо-математически факултет

Лектор: проф. д-р Даниела Тупарова

e-mail: ddureva@swu.bg

Анотация

Курсът е насочен към усъвършенстване на дигиталните компетентности на студентите с оглед на тяхната бъдеща реализация. След завършване на курса студентите трябва да могат да прилагат основни принцип и приложения на информационните технологии в съответната професионална област; работят със съвременни средства за текстообработка; прилагат софтуер за обработка на таблични данни; да представят информация пред публика чрез системи за компютърна презентация.

Съдържание на учебната дисциплина:

Разглеждат се теми свързани с: основни понятия в информатиката и информационните технологии; компютърна система; видове софтуер; операционни системи; авторски права и ИТ; Основни принципи в текстообработката; правила за цитиране на различни източници и осъществяване на автоматизирано цитиране в текстообработваща програма; циркулярни писма; обработка на таблични данни; представяне на информация пред публика; мултимедия и мултимедийни формати; компютърни вируси и защита от компютърни вируси; интернет услуги.

Технология на обучение и оценяване:

Лекциите се провеждат в зала с мултимедиен прожектор. Прилагат се демонстрации на функционални възможности на изучавания софтуер. Упражненията се провеждат в компютърна зала. Акцентът е върху решаването на задачи с практическа насоченост провеждат се две контролни работи съответно върху текстообработка и електронни таблици и едно задание върху презентации. Използват се интерактивни учебни материали, задачи и материали от лекциите, които се публикуват в системата за електронно обучение: www.e-learning.swu.bg .

До изпит се допускат само студентите, чиято оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.00.

Крайната оценка се формира по формулата $KO=0.5TK+0.5ИО$ (КО – крайна оценка, ТК – оценка от текущ контрол, ИО – оценка от компютърния тест.)

ГЕОЛОГИЯ

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л + 1у

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит Вид на изпита: писмен

Семестър: I

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектори: доц. д-р Емил Гачев

E-mail: emil.gachev@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина "Геология" има за задача да запознае студентите първокурсници от специалност "География и регионална политика" с предмета, задачите, главните методи на геоложките изследвания и с избран кръг от основни въпроси на геоложкото познание, пряко свързани с усвояването на основите на физическата география.

Съдържание на учебната дисциплина:

Лекционният курс включва придобиване на принципни познания за произхода, строежа и по подробно за веществения състав на Земята, нейната вътрешна динамика, геоложка история и някои основни черти на съвременния геоложки строеж на земната кора в България с оглед на отражението му върху съвременния релеф и ландшафта. В рамките на ограниченото време на курса се отделя внимание само за бегло запознаване с техниката на някои основни геоложки дейности като полеви наблюдения, работа с геоложки карти и профили, принципната същност на геоложкото картиране и спомагателните му дейности.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението се осъществява чрез лекции, практически упражнения и самостоятелна работа. Използват се съвременни интерактивни методи за преподаване.

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се и решаване на тест. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, тест) като се отчитат: равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране.

Изпитната процедура включва тест или писмен изпит след предварително раздаден конспект. Относителният дял на изпита от общата оценка е 60%.

ГЕОГРАФИЯ НА НАСЕЛЕНИЕТО И СЕЛИЩАТА

ECTS кредити: 7,5

Седмичен хорариум: 4л+3пу

Форма за проверка на знанията: изпит Вид на изпита: писмен

Семестър: I

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Гл. ас. д-р Владимир Караджов

E-mail: karadzhov@swu.bg

Анотация

Лекционният курс "География на населението и селищата" е задължителна дисциплина за студентите от специалност География и регионална политика. С този лекционен курс студентите се запознават с научно-теоретичните основи на демографията и философията на възникване и развитие на населените места. Макроструктурата на лекционния курс включва два раздела. Дисциплината „География на населението и селищата“ има за цел да даде основни знания в тази

област на студентите и да осигури научна и практическа подготовка и компетентност за тяхното участие в регионални изследвания и прогнозни разработки, както и в програми за управление на територията /население и селища.

Съдържание на учебната дисциплина

Първият раздел е посветен на география на населението, като се акцентира на основни терминологични понятия, методи в демографията, законите на населението в различните общества и основните характеристики и тенденции на развитие на населението по континенти и отделни страни.

Вторият раздел – география на селищата, разглежда теми, както с методологично съдържание, така и с проследяване възникването на населените места, еволюцията им, процесите които протичат в тях, селищната мрежа и последните изисквания за тяхното развитие, съгласно основни международни документи.

Технология на обучението и оценяване:

Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, което включва: тема, връзки между предходната и новата лекция, връзки с други дисциплинарни области, въведение, план, изложение, дискусия и обобщение. Лекционният материал е разработен на Power point и се представя с мултимедиян проектор. Процесът на преподаване на лекционния материал е свързан и с използване на средства за онагледяване – графични изображения, печатни и веб-базирани материали, видеоматериали.

Практическите занятия се провеждат на подгрупи. Занятията се провеждат в учебна зала, където се дискутират теоретичните факти, процеси и явления, след което се поставят практически задачи, които студентите изпълняват индивидуално. В края на всяко занятие се поставят въпросите за предварителна подготовка на студентите за следващото упражнение.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива от затворен тип. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

КАРТОГРАФИЯ – II ЧАСТ

ECTS кредити: 6

Седмичен хорариум: 2л+0су+0лу+2пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: II

Методическо ръководство:

Катедра "География, екология и опазване на околната среда

Факултет: Природо-математически

Лектори:

Доц. д-р. инж. Пенка Кастрева, ас. д-р инж. Галина Безинска

тел: E-mail: penkakastreva@swu.bg, galinabezinska@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “Картография – II част” се изучава от студентите в специалност “География и регионална политика” с цел да се запознаят с основните принципи за създаване и използване на картите. Тъй като съвременната картографска информация е в цифров вид, това налага разглеждането на картографията в контекста на компютърната картография и географските информационни системи.

Основната цел на лекционния курс е формиране у студентите на умения и навици за четене, разбиране, комплексно описание и анализ на картографските произведения; умение за използване на географските карти и атласи за учебни и научно-познавателни цели.

Предвидените практически упражнения развиват уменията студентите сами да съставят

общогеографска карта, да структурират нейното съдържание в картни слоеве, да изберат подходящите картографски знаци, да оформят окончателния проект с всички елементи на картата и да извършват картометрични измервания върху нея.

Съдържание на учебната дисциплина:

Изучаваният материал включва понятия от основните раздели на картографията

– „Теоретична картография“, „Топографска картография“ и „Компютърна картография“, като въпросите разглеждани в тях са ориентирани към процесите, които протичат в дигитална среда.

От теоретичната картография са включени фундаментални въпроси разясняващи теорията на картографското изобразяване, етапите на проектиране и съставяне на картите, принципите за картографска генерализация и производството на картите.

В теорията за топографско картографиране се разглеждат теми, свързани със същността на топографските карти – класификация, предназначение, математическа основа, елементи на тяхното съдържание и начините за изобразяването им върху картите. Обърнато е внимание на изграждане на съвременните топографски информационни системи като резултат от създаване на топографските карти в цифрова среда.

В раздела „Компютърна картография“ са пояснени нови понятия широко навлезли в нашето ежедневие, като мултимедийни карти, интернет карти и др.

В упражненията е предвидено изработването на курсов проект, при което студентите прилагат получените знания и умения по редактирането, съставянето и оформянето на карти в цифрова среда, както и умения за работа с ГИС софтуер.

Технология на обучението и оценяване:

Лекциите и упражненията се провеждат изключително на основата на материално-техническата база на катедра "ГЕООС". За онагледяване на преподавания лекционен материал се използват компютър с видео - проектор, учебни видеофилми, специализиран ГИС софтуер (ArcGIS), нагледни материали (табла, схеми и карти), част от които са разработвани като курсови и дипломни работи на студенти.

За практическите упражнения се използва компютърна мултимедийна лаборатория. За нормално провеждане на упражненията студентите са разпределени в групи, като всеки студент разполага със самостоятелен компютър.

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на самостоятелни задачи и писмен тест. Задачите изцяло са свързани с работа в цифрова среда със специализиран софтуер за картографиране и използване на карти. Студентите се допускат до изпит с минимална текуща оценка среден 3, която се формира като средноаритметично от всички оценки получени през семестъра. Окончателната оценка се формира 40% от оценката на периодичния контрол и 60% от оценката на семестриалния изпит, съгласно разработената и приетата в катедрата система за контрол на знанията и уменията на студентите.

ГЕОМОРФОЛОГИЯ

ECTS кредити: 7,5

Седмичен хорариум: 3л + 2у

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит Вид на изпита: писмен

Семестър: II

Методическо ръководство:

Катедра „География, екология и опазване на околната среда“

Природоматематически факултет

Лектори: доц. д-р Красимир Стоянов, гл.ас. д-р инж. Галина Безинска

E-mail: krasi_sto@swu.bg; galinabezinska@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина „Геоморфология“ има за цел да запознае студентите от специалност „География“ с произхода, еволюцията и процесите на формиране на земния релеф. Дисциплината е непосредствено свързана с геологията, геодезията, топографията, археологията, почвознанието.

Съдържание на учебната дисциплина

Геоморфологията е преходна наука между геологията и географията. Тя си служи с редица географски и геоложки методи за изследване и зависи от степента на тяхното развитие и усъвършенстване.

Релефът се формира под съвкупното влияние на ендегенните процеси – тектонските движения и вулканизма, и екзогенните процеси – изветряне, денудация, ерозия, екзарация, окарствяване, дефлация, абразия. Благодарение на тяхното съвместно действие се формират морфоструктурните и морфоскулптурни особености на релефа.

В часовете за упражнения е отделено внимание на усвояването на основни практически умения за теренни и лабораторни геоморфоложки изследвания и в частност за геоморфолошко картиране в различни мащаби. Специално внимание е обърнато на работата с геоложки компас, полево определяне на основните видове скали и минерали, откриване и определяне на тектонски обусловени релефни форми, барометрично нивелиране и др. дейности, описани в издаденото за целта ръководство.

Технология за обучение и оценяване

Обучението по дисциплината “Геоморфология I част” се извършва съгласно действащия учебен план на специалност “География и регионална политика“, ОКС “Бакалавър”.

Занятията се провеждат в учебна зала, където се дискутират теоретичните факти, процеси и явления, след което се поставят практически задачи, които студентите изпълняват индивидуално. Предвидени са много практически упражнения.

В курса на обучението по дисциплината студентите разработват по един реферат или презентация върху геоморфоложка тематика.

Изпитната процедура включва тест или писмен изпит след предварително раздаден конспект. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%.

Част от лекционния курс е разработен на Power point и се представя с видео - проектор. Използват се и други средства за онагледяване - графични материали, карти и схеми, част от които изработени в часовете за упражнения.

Лекционният материал е качен на платформата **Black Board** и е достъпен за ползване от студентите. Там са достъпни и всички допълнителни ресурси – книги, материали, статии и други разработки по темите. Преподаване се извършва и в образователната платформа **BigBlueButton**, където има възможност за презентирание , споделяне на материали, изпитване и др. При онлайн обучение могат да се използват и други средства за комуникация.

БИОГЕОГРАФИЯ – I ЧАСТ

ECTS кредити: 4

Седмичен хорариум: 2л+0су+0лу+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: II

Методическо ръководство:

Катедра: "География, екология и опазване на околната среда"

Факултет: "Природо-математически"

Статут на дисциплината в учебния план:

Задължителна дисциплина от учебния план на специалност "География и регионална политика".

Лектори: гл.ас. д-р Надежда Николова

E-mail: nin@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина "Биогеография" е една от фундаменталните научни дисциплини в географията имаща за цел да предаде на студентите знания за историята, развитието и еволюцията на живите организми, както и факторите определящи съвременното им разпространение в географското пространство.

Като наука изучаваща разпределението на растителната покривка и животинските организми, тя дава също и необходимия фундамент за развитието на регионалните географски науки, като – природна география на континентите и география на страните.

Изучавайки родствените връзки и екологичните характеристики на видовете, сегашните природогеографски условия, както палеогеоморфоложките, палеоклиматичните и палеонтологичните факти, биогеографията е призвана още и да прогнозира бъдещото развитие на организмовите ареали и ареалите на биотичните съобщества, въз основа на разработването на различни прогнозни модели и тематични карти.

Биогеографията решава и проблеми, свързани с практическата дейност на човека, каквито са разкриването, защитата и рационалното използване на ресурсите в биосферата.

Съдържание на учебната дисциплина

Лекционният курс по обща биогеография се изучава от студенти в първи курс на специалността „География”. Целта е да се придобият знания свързани с :

- Причините за разпространението и разселването на организмите.
- Обхвата на основните биомите на сушата, обособени на базата на географските закономерности.
- Биогеографските особености на Световния океан и океанските острови;
- Височинната зонираност на растителните съобщества.
- Теоретични постановки и практически упражнения по осъществяване на биогеографски районираня на Света.

Технология на обучението и оценяване

Задачата на дисциплината е студентите да се научат умело да използват получените знания за съставянето на биогеографски карти, да класифицират различни биоценози и елементарно да определят флората и фауната на дадена територия.

В резултат на изучаването на дисциплината студентите е необходимо да знаят:

- основните представители на флората и фауната в биомите на сушата и в океана.
- причините и факторите определящи разпространението на съвременните организми.
- принципите на биогеографското райониране.

Лекциите и упражненията се провеждат на основата на материално-техническата база на катедра "ГЕООС", както и извън нея, на територията на НП „Рила”, „Пирин” и ПП „Беласица”. За

учебни цели се използва и базата на БАН в лицето на

„Ботаническата градина” , „Природонаучният музей” и различни стационари на Института по гората. За онагледяване на преподавания лекционен материал се използва компютър с видео - проектор, учебни видеофилми, специализиран ГИС софтуер (Google Earth, ArcGIS), нагледни материали (табла, схеми и карти), част от които са разработвани като курсови и дипломни работи на студенти.

Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа в библиотека и в интернет, както с индивидуални и групови консултации.

По време на курса на обучение се извършва текущ контрол за оценяване на знанията, включващ разработването и защитата на реферат или презентация, които отговарят на съдържанието на лекционния материал. Всеки студент изготвя терминологичен речник, а придобитите знания и умения се оценяват чрез колоквиуми под формата на тест. Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата: Отличен 6 – над 89% , Много добър 5 – 70% - 89% , Добър 4 – 50% -70%, Среден 3– 30% - 50%, Слаб 2 – под 30%. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията на Правилника за образователната дейност на ЮЗУ, изпълнили са и изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложили в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.

ГЕОГРАФИЯ НА ПРОИЗВОДСТВОТО И ОБСЛУЖВАЩАТА СФЕРА

ECTS кредити: 8,5

Седмичен хорариум: 4л+2пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: II

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Доц. д-р Емилия Патарчанова,

e-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “География на производството и обслужващата сфера” е една от основните дисциплини при обучението на студентите от специалност “География и регионална политика”. Целта на лекционния курс е да формира необходимия понятийно-терминологичен апарат, да обясни научната същност на теориите за локализация на стопанските отрасли, производства и обекти в географското пространство, да запознае студентите със закономерностите на териториалната организация на стопанските отрасли и факторите за тяхното развитие, да изясни регионалните различия в организацията и локализацията на производствените и обслужващи дейности в световното стопанство, да изясни значението на географските изследвания на стопанските отрасли.

Съдържание на учебната дисциплина

Лекционният материал е структуриран в четири раздела. Първият раздел изяснява предмета, задачите и методите на учебната дисциплина. Разглежда основните категории и термини в социално-икономическата география, свързани с производствената и обслужващата сфера; процеса на формиране на националното и световното стопанство, неговата структурата, общественото разделение на труда. Разделът завършва с представяне на основните локализационни теории и школи.

Следващите три раздела са посветени на всеки един от трите сектора на световното стопанство. Изучават се основните отрасли. Изяснява се значението и влиянието на отделните групи фактори върху съвременното им развитие, разглежда се отрасловата и териториалната им

структура, разкриват се особености и регионални различия. Подчертават се насоките на развитие.

Технология на обучението и оценяване

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, като се включват изложение, обобщение и дискусия, както и връзки между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области, Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения, печатни материали и др. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Разработват се и се защитават реферати. Дискутират се тенденции в териториалното или историческото развитие на определени производства и отрасли, провокира се студентското мислене за иновативни идеи.

Изпитната процедура включва писмен изпит - по две теми от предварително раздаден конспект, отговарящ на съдържанието на учебната програма. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФИЯ НА ЕТНОСИТЕ И РЕЛИГИИТЕ

ECTS кредити: 4

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: II

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Доц. д-р Емилия Патарчанова

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “География на етносите и религиите” е избираема за студентите в специалност “География и регионална политика”. Основната цел на лекционния курс да запознае студентите с процеса етногенеза, с основните фактори, влияещи върху протичането му, с критериите за разграничаване на етносите, етническите процеси и класификации на етносите. Специално внимание се отделя на географското разпространение на етносите и религиите и влиянието им върху политическото и социално-икономическо развитие на териториите, страните и регионите.

Съдържание на учебната дисциплина

Курсът лекции е структуриран в три раздела. Първият има теоретичен характер и запознава студентите с основни категории и понятия, специфични за дисциплината. Изясняват се факторите, влияещи върху процеса етногенеза, формираните основни ядра на етногенезис, сред които изпъкват природните, икономическите и обществените фактори, етническите процеси и др. Втория раздел е посветен на особеностите в териториално разпространение на етносите. С него се обогатяват и разширяват познанията на студентите за формирането, развитието във времето и разпространението на етносите в териториален аспект. Засягат се и особеностите на отделни народи, етнически и етнографски групи. Значително място в курса е отделено за основните етнически общности в света. Третата част от лекционния курс, посветена на география на религиите. Тя цели да покаже ролята на религията и значението ѝ за развитието на обществото. Поставя се акцент върху съвременната конфесионална структура на населението в глобален аспект. Проследява се връзката и влиянието между природната среда, религията и особеностите в социално-икономическото развитие на съответната територия и на населението ѝ.

Технология на обучението и оценяване

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, като се включва изложение, обобщение и дискусия, както и връзки между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и други научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения, печатни материали и др. На упражненията студентите дискутират основни понятия, свързани с процеса на етногенеза, основните етнически белези и процеси, конформационните особености на народите и влиянието им върху възпроизводствени модели, културни и особености, икономическо развитие и специализация. Студентите се научават да диференцират тенденции в географското разпространение на народите, да разпознават етническите белези, да визуализират тенденции в демографското развитие на определени територии. Студентите разработват и защитават реферати.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива от затворен тип. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ЕТНОРЕЛИГИОЗНА И ЛИНГВИСТИЧНА СТРУКТУРА НА СВЕТА

ECTS кредити: 4

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: II

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо-математически факултет

Лектор:

Доц. д-р Емилия Патарчанова, тел.;

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Етно-религиозна и лингвистична структура на света” е избираема за студентите в специалност “География и регионална политика”. Курсът лекции е структуриран в три раздела. Учебната дисциплина е необходима част от подготовката на студентите по география.

Дисциплината кореспондира с предмета на изучаване на дисциплините „География на населението и селищата”, „Геоурбанистика”, „География на страните - I и II част”, „Политическа география и геополитика”, „География на балканските страни”, „География на населението и селищата на България”, „Социално-икономическа география на България”, „Регионална география на България” и др., включени в учебните планове на ОКС „бакалавър” на специалностите – „ГРП”, „Педагогика та обучението по география и история” и др.

Съдържание на учебната дисциплина

Първият раздел има теоретичен характер и запознава студентите с основни категории и понятия, специфични за тази дисциплина. Изясняват се факторите, влияещи върху етногенетичните процеси в света и формирани основните ядра на етногенезис, сред които изпъкват природните, икономическите и обществените фактори.

Вторият раздел е посветен на етносите – особености и териториално разпространение. Той има за цел да обогати и разшири познанията на студентите за формирането, развитието във времето и разпространението на етносите в териториален аспект.

Третата част от лекционния курс, посветена на география на религиите. Това е

сравнително слабо развито направление в географията, което предполага засилен интерес от страна на студентите. Тя цели да покаже ролята на религията и значението ѝ за развитието на обществото.

Технология на обучението и съдържание

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, като се включва изложение, обобщение и дискусия, както и връзки между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и други научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения, печатни материали и др. На упражненията студентите дискутират основни понятия, свързани с процеса на етногенеза, основните етнически белези и процеси, професионалните особености на народите и влиянието им върху възпроизводствени модели, културни и особености, икономическо развитие и специализация. Студентите се научават да диференцират тенденции в географското разпространение на народите, да разпознават етническите белези, да визуализират тенденции в демографското развитие на определени територии. Студентите разработват и защитават реферати.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива от затворен тип. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ХИДРОЛОГИЯ

ECTS кредити: 8

Седмичен хорариум: 3л + 2у

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: III

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектор: доц. д-р Емил Гачев –катедра „ГЕООС”

E-mail: emil.gachev@swu.bg

Анотация

“Хидрология” е една от основните задължителни дисциплини за студентите от специалност “География”. Изучава се с цел разширяване и задълбочаване на познанията за същността на хидроложките процеси и връзките им с другите природни

процеси и явления; за основните методи и подходи при изследване на количествените и качествените параметри за различните водни обекти (реки, езера, морета и океани) и др.

По-специално внимание се отделя на различните по произход води и особеностите при формирането им, на критериите и показателите за тяхното класифициране, на генетичната им структура, на факторите за формиране на речния отток и разпределението му върху територията на страната, на режима на оттока и динамиката му по месеци и сезони, на методите за измерване и определяне на основните характеристики на водните течения и водосборните им басейни.

Учебната програма осигурява получаването на необходимите знания както за глобалните хидроложки процеси и явления, така и за извършване на наблюдения, измервания и процедури при определяне и оценка на основните параметри на оттока за дадена територия, за изискванията и перспективите при използването и опазването на водите и др.

Съдържание на учебната дисциплина

Класификация на водите и водните обекти. Образуване и режим на подземните води. Класификация и разпространение. Структура и хидрографски характеристики на реките и

водосборните им басейни. Генетична структура на речния отток. Фактори и условия за формирането им. Хидрометрия. Основни понятия. Организация на хидрометричните измервания. Измерване на водните стоежи, скоростта и други параметри на течението. Основни методи и средства. Основни характеристики на речния отток. Норма, модул, отточни коефициенти и др. Вътрешногодишно разпределение на речния отток. Минимален отток. Прииждания и максимален отток на реките. Генезис. Честота и продължителност. Температурен режим и химизъм на водите. Езера. Язовири. Световен океан.

Технология за обучение и оценяване

Обучението по дисциплината “Хидрология” се осъществява чрез преподаване на 60 часа лекции и провеждането на 30 часа практически упражнения. Лекционният материал обхваща основните въпроси по съдържанието на изучаваната дисциплина, както и различни средства за онагледяване - мултимедия, учебни видеофилми, демонстрационен софтуер, нагледни материали (табла и схеми), част от които са разработвани като курсови работи на студенти.

По време на практическите упражнения се осъществява текущ контрол на придобитите знания и умения. Студентите оформят работите си по отделните теми като курсови задачи, които се оценяват и само при положителна оценка (най-малко среден 3,25) се допускат до изпит.

Обучението по дисциплината завършва със писмен изпит.

Крайната оценка се оформя въз основа на резултатите от защитата на курсовите задачи и от семестриалния изпит (в съотношение 30/70 %), съгласно разработената и приетата в катедра “ГЕООС” система за контрол и оценка на знанията на студентите.

БИОГЕОГРАФИЯ – II ЧАСТ

ECTS кредити: 3

Седмичен хорариум: 1л+0су+0лу+1пу+р

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: III

Методическо ръководство: Катедра „География, екология и опазване на околната среда“

Природо-математически факултет

Лектори: доц. д-р инж. Константин Тюфекчиев

E-mail: konstantinat@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Биогеография – II част” се изучава от студентите в специалност “География” с цел да добият представа за биотичните районираня на сушата и мястото на България в биомната система, за историческото развитие на флората и растителността ѝ и за биологичното разнообразие и закономерностите в териториалното му разпространение. Тя решава и проблеми свързани с практическата дейност на човека – разкриването, защитата и рационалното използване на ресурсите на биосферата, прогнозиране развитието на организмовите ареали и ареалите на организмовите съобщества и рекултивацията.

Съдържание на учебната дисциплина

Дисциплината е разделена на четири части. В първата се разглеждат биотичните царства на сушата и мястото на България в биомната система на сушата. Втората и трета части обхващат съответно флористичната и фаунистичната характеристики на България. В четвъртата част е разгледано подробно биогеографското райониране на България, даващо информация за фитогеографското и зоогеографско райониране и биогеографските ѝ особености.

Технология на обучението и оценяване

Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, което включва: тема, връзки между предходната и новата лекция, връзки с други дисциплинарни области, въведение, план, изложение, дискусия и обобщение. Лекционният материал е разработен на Power point и се представя с видео-проектор. Процесът на преподаване на лекционния

материал е свързан и с използване на средства за онагледяване – графични изображения, печатни и копирни материали, диапозитиви.

Практическите занятия се провеждат на подгрупи. Част от занятията се провеждат в учебна зала, където се дискутират теоретичните факти, процеси и явления в появата, разпространението и развитието на растителни и животински видове и съобщества за определени биогеографски райони или окръзи, след което студентите работят индивидуално по определянето им в хербарийни сбирки или онагледяващи материали за презентации. Останалата част от упражненията се провеждат на терен в природна среда, където се събира хербариен материал и се запознават студентите на място със съответните физикогеографски компоненти и фактори, определящи развитието на растителността и животинския свят. Дискутират се и проблеми свързани с практическата дейност на човека по защитата и рационалното използване на ресурсите на биосферата, прогнозиране развитието на организмовите ареали и ареалите на организмовите съобщества и рекултивацията.

В курса на обучението по дисциплината студентите разработват по една хербарийна сбирка от основни растителни видове, характерни за даден биогеографски район или презентация със собствени онагледяващи материали върху състоянието на растителността и животинския свят на определен биогеографски район.

Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа на терен, в библиотека, интернет, индивидуални и групови консултации, с цел теоретична подготовка на упражненията, придобиване на знания за изготвяне на хербарийната сбирка, за текущия контрол и изпита.

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез проверка на хербарийната сбирка или презентацията. Включва се и решаване на тест, който отговаря на съдържанието на предходното упражнение. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (хербарийна сбирка, презентация, тест) като се отчитат: равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране.

Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата както следва:

Отличен 6	– над 89%
Много добър 5	– 70% -89 %
Добър 4	– 45% -69%
Среден 3	– 30% -44%
Слаб 2	– под 30%

Делът на текущия контрол от общата оценка е 40%, като в нея относителното тегло на реферата или презентацията 50% и 50% за теста).

Изпитната процедура включва тест или писмен изпит по една тема и от първи, втори и трети и четвърти раздел от съдържанието на учебната дисциплина след предварително раздаден конспект. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г.

Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФИЯ НА СТРАНИТЕ – I ЧАСТ

Код: 06.90.2.10.3-16

ECTS кредити: 6

Седмичен хорариум: 3л+0су+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: III

Методическо ръководство:

Катедра ГЕООС

Природо-математически факултет

Лектори:

Доц. д-р Иван Дреновски

E-mail: idri@swu.bg

Анотация

Курсът “География на страните” е един от основните в обучението на студентите от специалност “География и регионална политика”. Той има за цел да им даде максимално обширни знания за общественно-политическото и социално-икономическото развитие на страните по света. В първата част на курса се разглеждат всички по-големи и икономически значими страни на всички континенти без Европа.

Съдържание на учебната дисциплина

Характеристиката на всяка една от страните включва оценка на природните условия и ресурси, разкриване спецификата на населението (брой, структура, движение, етнически и религиозен състав, териториално разпределение) и развитието на селищната мрежа, особеностите на икономиката (формиране и развитие на стопанските отрасли, териториално разположение, формиране на основни икономически райони, развитие на международните икономически отношения). Разкрива се геополитическото значение на всяка отделна страна в нейния регион и мястото и в световното стопанство.

Освен конкретните знания студентите усвояват и умения за прилагане на методите на сравнението и пространствено-времевия анализ при характеризирането на стопанството на отделните групи страни. Акцентира се върху връзката между историческото и политическото развитие в отделните региони и техният социален и икономически просперитет.

Технология на обучението

В процеса на обучението на студентите са предвидени лекции и практически упражнения. Всички лекции са подготвени във вид на Power point презентации и се представят с мултимедиен проектор. В процес на създаване е електронен вариант на курса в платформата за електронно обучение Blackboard Learn. Там лекционният материал е богато онагледен с карти, графични изображения, линкове към външни ресурси, снимки, филми и др. Практическите упражнения се провеждат след всяка лекция, като се дискутират проблемите на ресурсната осигуреност, демографското промишленото и аграрното развитие на съответните страни. Периодично се акцентира на геополитическото значение на отделни страни и региони. Изучаването на дисциплината се обвързва със 135 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя. Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа в библиотека, интернет, индивидуални и групови консултации, с цел теоретична подготовка за упражненията, придобиване на знания за изготвяне на рефератите и презентациите, за текущия контрол и изпита.

Организация на оценяването

В курса на обучението по дисциплината студентите разработват по един реферат или презентация със собствени наблюдения върху геоиколагичните проблеми в определен отрасъл или регион на България. През семестъра се извършва периодичен контрол чрез решаване на текущи електронни тестове. В края на семестъра се решава заключителен електронен тест, върху целия учебен материал. Всеки един от елементите на текущия контрол носи съответен брой точки, чийто сбор накрая се трансформира в текуща оценка по шестобалната система и се

закръглява с точност до 0,25. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложиени в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и имат обща оценка от текущия контрол не по-ниска от Среден

Изпитната процедура се състои в писменото развиване на две теми от конспекта по учебната дисциплина. Относителното тегло на изпитната оценка при формирането на крайната оценка е 60%, а на текущата оценка – 40%. Кредитите по дисциплината се присъждат само след успешно положен изпит с оценка равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ НА ГЕОГРАФСКИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Код: 06.90.2.10.3-17

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: III

Методическо ръководство:

Катедра ГЕООС

Природо-математически факултет

Лектори:

Доц. д-р Иван Дреновски, тел: , e-mail: idri@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина "Теоретични основи на географските изследвания" има за цел да даде на студентите начални теоретични познания за историята и етапите на формиране на географската наука, да ги запознае с развитието на теорията, методологията и методиката на географията от древността до наши дни.

Съдържание на учебната дисциплина

Разглежда се мястото, същността, структурата и задачите на географията в системата на науките. Проследена е еволюцията на географските идеи и основните периоди в развитието на географията от единно направление в лоното на естествените науки в древността до сложна система от множество научни направления в наши дни, обединени от хорологичния си подход към явленията. Изяснява се ролята на понятията, закономерностите и законите, хипотезите и теориите в развитието на географските изследвания. Коментира се значението на логическите и математическите методи за формализиране на научния език на географията. Прави се анализ на отделни теоретични концепции в географията. Проследява се развитието на най-известните съвременни географски школи. Специално внимание се отделя на проблемите на класификациите и моделирането в географията, на географските експертизи и прогнозиране.

Технология на обучението

По дисциплината има издаден учебник на издателството на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Лекционният материал е достъпен в платформата за електронно обучение „Blackboard Learn“. Всички лекции са подготвени и се изнасят под формата на Power point презентации с мултимедиен проектор. В електронния вариант на курса освен лекционния материал са качени редица помощни материали – карти, диаграми, графики снимки, предоставени са линкове към много тематични географски и картографски ресурси. Изучаването на дисциплината се обвързва с 90 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя.

Организация на оценяването

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез решаване на текущи електронни тестове след всеки основен раздел от учебното съдържание. Възлага се изготвянето на реферат или презентация. В края на семестъра се решава заключителен електронен тест, върху целия

учебен материал. Всеки един от компонентите на текущия контрол се оценява със съответен брой точки, чийто сбор накрая се трансформира в текуща оценка по шестобалната система и се закръглява с точност до 0,25. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложили в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и имат обща оценка от текущия контрол не по-ниска от Среден 3. Изпитната процедура включва решаване на електронен тест върху целия учебен материал по дисциплината. Относителното тегло на изпитната оценка при формирането на крайната оценка е 60%, а на текущата оценка – 40%. Кредитите по дисциплината се присъждат само след успешно положен изпит с оценка равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ПОЧВОЗНАНИЕ - I ЧАСТ

ECTS кредити: 3

Седмичен хорариум: 2л+0су+0лу+0пу+р

Форма на проверка на знанията: текущ контрол и изпит   **Вид на изпита:** писмен

Семестър: III

Методическо ръководство:

Катедра: „География, екология и опазване на околната среда“

Природо-математически факултет

Лектори:

Доц. д-р Бойко Иванов Колев

E-mail: bkolev@swu.bg

Анотация

Дисциплината “Почвознание I част” е една от задължителните дисциплини за студентите от бакалавърската програма по “География и регионална политика“. Дисциплината предоставя на студентите основни знания за произхода и развитието на почвите. Разгледани са въпроси, свързани с почвознанието като наука и учебна дисциплина, изучаващо почвата като природно тяло и важна част от екосистемата, в която се разпространяват и развиват живите сухоземни организми, както и като основно средство за производство в селското стопанство.

Целта на курса е да се запознаят студентите със съвременните постановки в областта на почвоведската наука в световен мащаб и с настъпилите изменения през последните години в българското земеделие. Най-общата задача на почвознанието като наука е на основата на научното познание за почвите да се осигури най-рационалното им използване и опазване, с оглед максималното повишаване на добивите от всички земеделски култури и увеличаване продуктивността на животновъдството, при задължително спазване принципите на устойчиво развитие в отрасъла.

Съдържание на дисциплината:

Образуване и развитие на почвите. Свойства на почвите. Плодородие и класификация на почвите.

Технология на обучението:

Студентите правят два теста по време на семестъра. Изисквания за допускане до изпит са общата оценка от текущия контрол (оценките от тестовете и изпълнението на поставените задачи) да е не по-ниска от среден 3.00.

През семестъра се извършва текущ контрол чрез решаване на тестове (Т) и разработване на курсова работа (К) и курсов проект (П).

Крайната оценка се формира като дялът на текущия контрол от общата оценка е 40%, а на изпита - 60%, съгласно разработена и приета в катедра ГЕООС система за контрол и оценяване на студентите.

ГЕОГРАФИЯ НА АГРОБИЗНЕСА

ECTS кредити: 5

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: III

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Доц. д-р Емилия Патарчанова

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Вид на изпита: писмен

Анотация

Учебната дисциплина “География на агробизнеса” е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Основна цел на курса е да осигури необходимите знания за тази сложна многоотраслова система. Освен разбираемото внимание към земеделието и преработващата промишленост в курса специално внимание се отделя на организацията на обслужващите дейности, както и на пазарната организация. Акцентирано е и на новите стандарти, определени от политиките на ЕС, влияещи върху агробизнеса.

Съдържание на учебната дисциплина

Лекционният материал е структуриран в два раздела. Първият е предимно теоретичен и запознава студентите с особеностите и елементите на агробизнеса, основните фактори за развитието му, ролята и мястото му в световното стопанство. Вторият раздел акцентира върху отрасловата и териториална структура на агробизнеса в България. Той дава необходимите знания за различните форми на организация на производството, за съвременния инструментариум и норми на държавно участие и подкрепа. Подчертано е влиянието на агробизнеса за социално-икономическото, селищното и регионалното развитие на страната. Материалът е подбран, структуриран и разпределен така, че студентите да получат необходимите за съответната образователна степен по география знания, с които да могат да продължат обучението си в магистратура по география или икономика, да развият бизнес или друга общественнополезна дейност.

Технология на обучението и оценяване

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, като се включва изложение, обобщение и дискусия, както и връзки между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и други научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения, печатни материали и др. На упражненията студентите дискутират основни понятия, свързани с процеса на развитие и утвърждаване на агробизнеса като част от националната икономика. Всеки студент получава практически задачи, които изпълнява индивидуално. Студентите се научават да диференцират отделните елементи на системата, да характеризират връзките и взаимното влияние между тях, да анализират териториалните особености на организация и функциониране на агробизнеса. Дискутират се особености на отделните производства и факторите за развитие и локализация. Усвояват се умения за прилагане на методите на сравнението и анализа при характеризирането на отделни аспекти от системата, работа с агростатистика, особености на методиката на набиране на информация и т.н.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива от затворен тип. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФИЯ НА ТУРИЗМА

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: III

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Доц. д-р Емилия Патарчанова,

e-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “География на туризма“ е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Основната цел на учебната дисциплина е да даде необходимите базисни знания за същността и научно-теоретичните основи на туризма като икономически отрасъл на третичния сектор. Акцентира се на предпоставките за възникването и развитието му, на особеностите му и превръщането му в масово явление в обществото. Разглежда се съвременното състояние на отрасъла в Европа и България.

Съдържание на учебната дисциплина

Учебното съдържание е структурирано в четири раздела. Първият раздел е посветен на теорията и развитието на туризма през вековете, на основните понятия и на информационни ресурси. Вторият раздел акцентира на факторите за развитие на туризма и на туристическите ресурси – класификации и особености. В третия раздел се разглежда подробно еволюцията на обогатяване на отрасъла с нови различните видове и форми на туризъм. Изяснява се същността на всеки от видовете и характерните им особености. В последния раздел се разглежда съвременното състояние на отрасъла в България, нормативната база за функционирането му, МТБ, кадрите в туризма и туристическото райониране на страната.

Технология на обучението и оценяване

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, като се включва изложение, обобщение и дискусия, както и връзки между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и други научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения, флаери и др. На упражненията студентите усвояват и умения за прилагане на методите на сравнението и анализа при характеризирането на отделни туристически дестинации или групи такива. Акцентира се върху връзката между различните форми на туризма, възможностите за съчетаването им в конкретни територии и техния икономически ефект. Студентите разработват и защитават реферати. Част от занятията се провеждат в практическа среда. Студентите преминават по предварително разработени маршрути, в които са включени обекти с развити различни форми на туризъм. Получените на терен знания успешно допълват и илюстрират информацията от лекциите, като акцентират на практическата страна на проблематиката. Всеки студент получава практическа задача, която изпълнява индивидуално.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива с избираем отговор. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФИЯ НА ВЪНШНОИКОНОМИЧЕСКИТЕ ВРЪЗКИ

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: III

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Доц. д-р Емилия Патарчанова,

e-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “География на външноикономическите връзки” е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Тя е насочена към запознаване на студентите от специалността с основните параметри на този важен компонент на световното стопанство, на значението му за икономическата интеграция между националните икономики, на индикаторите за идентифицирането му, на еволюцията, през която преминава и новите форми с които се обогатява.

Съдържание на учебната дисциплина

Учебното съдържание е структурирано в два раздела. Първият раздел разглежда основните детерминанти на външноикономическите връзки в глобален аспект. Акцентира се на важни процеси като икономическата интеграция, моделите на световно икономическо развитие, организацията на стопанските дейности в регионален контекст и др. Вторият раздел е посветен изцяло на външноикономическите връзки – същност, значение, особености, еволюция в развитието и обогатяването им с нови форми на външноикономическите връзки. Характеризират се и техни регионални особености.

Технология на обучението и оценяване

Обучението по дисциплината «География на външноикономическите връзки» се извършва съгласно действащия учебен план на специалност География и регионална политика, ОКС “бакалавър”. Изготвянето на структурата на учебната програма е съобразено с приетите в ЮЗУ “Н. Рилски” правилници, процедури и инструкции – Правилник за образователните дейности; Процедура по управление на качеството – ПР 2-01; ПР 1-02 - Записи по качеството; И 1-07-01 – Изисквания за оценяване на качеството на обучението в специалности (програми); РИ 1-07-02 – Изисквания при оценяване качеството на учебен курс; РИ 1-07-03 – Изисквания за проектиране, подготовка и реализация на учебен курс.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива с избираем отговор. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ОБЩА И РЕГИОНАЛНА ФИЗИЧЕСКА ГЕОГРАФИЯ НА КОНТИНЕНТИТЕ – I ЧАСТ

ECTS кредити: 7,5

Седмичен хорариум: 3л+0су+0лу+2пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра: "География, екология и опазване на околната среда" ул. "Полк. Димов" №3,

Факултет: "Природо-математически"

Статут на дисциплината в учебния план: Задължителна дисциплина от учебния план на специалност "География и регионална политика".

Лектор: гл.ас. д-р Надежда Николова

E-mail: nin@swu.bg, nadejda_nikolova@abv.bg

Анотация

Учебната дисциплина "Обща и регионална физическа география на континентите" има за цел да изгради базисни знания за природните условия и ресурси на континентите като цяло и на отделни техни регионални единици, чрез изясняването на закономерностите в пространственото изменение на природните компоненти и особеностите при съчетанието им в природни комплекси. Дисциплината дава цялостна представа за природните условия и ресурси, както на континентите като цяло, така и на техните подразделения – природогеографски области, подобласти и региони с акцент върху туристическият им потенциал.

Тя притежава големи възможности за усвояване на редица практически умения, като работа с географската карта на света, изработването на туристически дестинации и маршрути до редица природни обекти, изработването схеми, диаграми, картосхеми и други графични материали, което ще даде възможност на студентите да придобият широка географска култура за света и природните туристически ресурси на континентите.

Цел на курса

Целта на лекционния курс е да формира у студентите компетенции за анализ и оценка на природни обекти, процеси, явления, характеристика на различни природогеографски области и региони. Съществен момент е повишаването на теоретичната подготовка на студентите чрез изграждане на пространствени умения и вземането на решения при извършване на изследвания по актуални проблеми свързани с опазването на природната среда.

Лекциите и упражненията се провеждат на основата на материално-техническата база на катедра "ГЕООС". За онагледяване на преподавания лекционен материал се използва компютър с видео - проектор, учебни видеофилми, специализиран ГИС софтуер (Google Earth, ArcGIS), нагледни материали (карти, картосхеми, сателитни изображения, атласи, табла), част от които са разработвани като курсови и дипломни работи на студенти.

Изучаването на дисциплината се обвързва със 120 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя.

Съдържание на учебната дисциплина

Първият модул включва покомпонентна характеристика на континентите Европа, Азия и Африка – релеф, климат, води, почви, растителност и животински свят. Акцентира се върху географските особености и закономерности.

Във втория модул студентите се запознават с принципите и методите на природогеографска регионализация, както и с индивидуалните особености на комплексните регионални единици от различен таксономичен ранг. Разглеждат се различни индекси, показатели и критерии за класификация на тези територии.

Технология на обучението и оценяване

По време на курса на обучение се извършва текущ контрол за оценяване на знанията, включващ изработването и защитата на реферат или презентация, отговарящи на съдържанието на лекционния материал. Всеки студент изготвя набор от карти за различни природни обекти на територията на седемте континента. Придобитите знания и умения се оценяват чрез колоквиуми

под формата на тест. Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата: Отличен 6 – над 89% , Много добър 5 – 70% - 89 % , Добър 4 – 50% - 70%, Среден 3– 30% - 50%, Слаб 2 – под 30%. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията на Правилника за образователната дейност на ЮЗУ, изпълнили са и изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложи в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.

ПОЧВОЗНАНИЕ – II ЧАСТ

ECTS кредити: 4,5

Седмичен хорариум: 2л+0су+0лу+1пу+р

Форма на проверка на знанията: текущ контрол и изпит   **Вид на изпита:** писмен

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра: „География, екология и опазване на околната среда“

Природо-математически факултет

Лектори:

Гл. ас. д-р Надежда Николова

E-mail: bkolev@swu.bg

Анотация

Дисциплината “Почвознание – втора част” е една от основните задължителни дисциплини за студентите от специалност “География и регионална политика”. Изучава се с цел запознаване на студентите с почвата като природно тяло и взаимната връзка на процесите и явленията, протичащи в педосферата, атмосферата, хидросферата и литосферата.

Съдържание на учебната дисциплина

Целта на курса е да даде на студентите знания за почвата като естествено историческо образувание и нейното географско разпространение съобразно различните природни закономерности. От значение е запознаването на студентите със съвременните постановки в областта на почвоведската наука в световен мащаб и с настъпилите изменения през последните години в българското почвознание.

Сред основните задачи е студентите да изучат методите на изследване и картографиране на почвите, да умеят да използват знанията си по почвознание при комплексното географско изучаване на територията и решаването на практически задачи.

Технология на обучението и оценяване

По време на курса на обучение се извършва текущ контрол за оценяване на знанията, включващ разработването и защитата на реферат или презентация, отговарящи на съдържанието на лекционния материал. Придобитите знания и умения се оценяват чрез колоквиуми под формата на тест. Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата: Отличен 6 – над 89% , Много добър 5 – 70% - 89 % , Добър 4 – 50% - 70%, Среден 3– 30% - 50%, Слаб 2 – под 30%. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията на Правилника за образователната дейност на ЮЗУ, изпълнили са и изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложи в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.

КВАТЕРНЕРНА ГЕОМОРФОЛОГИЯ И ПАЛЕОГЕОГРАФИЯ

ECTS кредити: 4.5   Седмичен хорариум: 2л + 1у

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит   Вид на изпита: писмен
Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектори: доц. д-р Красимир Стоянов

e-mail: krasi_sto@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина „Кватернерна геоморфология и палеогеография” има за цел да запознае студентите от специалност „География“ с еволюцията на релефа и като цяло на природната среда през последния геологически период – кватернера. Кватернерната геоморфология и палеогеография е една интердисциплинарна наука и използва методите и похватите на много сродни природни науки. Тя изследва развитието на географския комплекс чрез проследяване еволюцията на природните процеси, изучаване на биосферата, на географския комплекс като цяло и на основните му компоненти, с оглед на тяхното обяснение, оценяване и характеризирание на съвременното им състояние.

Съдържание на учебната дисциплина

Изучаването на дисциплината „Кватернерна геоморфология и палеогеография ” задълбочава знанията на студентите в областта на физическата география, поради широкия спектър от методи, използвани в научните изследвания.

Характерна особеност на кватернера е появата на човечеството като първа биосоциална система. Съвсем примитивна и близка до останалите природни популации в началото, тя постепенно се превръща с много силен геоморфоложки фактор, който е в състояние да преобрази цялата съвременна природна среда.

В структурата на лекционния материал е обърнато внимание и на редица приложни аспекти на кватернерната геоморфология – за нуждите на географското прогнозиране, за търсене на минерални ресурси, за опазване, възпроизводство и рекултивация на природната среда, при археологически проучвания и др.

Изучаването на геоконплексите има важно практическо значение с оглед търсенето на минерални ресурси, оценката на геодинамичната обстановка и др. То има значение и с оглед прогнозиране на бъдещото им развитие.

Технология за обучение и оценяване

Обучението се осъществява чрез лекции, практически упражнения и самостоятелна работа. Използват се съвременни интерактивни методи за преподаване.

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се и решаване на тест. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, тест) като се отчитат: равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране.

Изпитната процедура включва тест или писмен изпит след предварително раздаден конспект. Относителният дял на изпита от общата оценка е 60%.

Част от лекционния курс е разработен на Power point и се представя с видео - проектор. Използват се и други средства за онагледяване - графични материали, карти и схеми, част от които изработени в часовете за упражнения.

Лекционният материал е качен на платформата **Black Board** и е достъпен за ползване от студентите. Там са достъпни и всички допълнителни ресурси – книги, материали, статии и други разработки по темите. Преподаване се извършва и в образователната платформа **BigBlueButton**, където има възможност за презентирание, споделяне на материали, изпитване и др. При онлайн обучение могат да се използват и други средства за комуникация.

ГЛАЦИОЛОГИЯ

ECTS кредити: 4.5   **Седмичен хорариум: 2л+1у**

Форма за проверка на знанията: текуща оценка и изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра ГЕООС, Природо-математически факултет

Лектори:

доц. д-р Емил Гачев, Катедра ГЕООС

E-mail: emil.gachev@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Глациология” е избираема специализираща дисциплина, целяща да надгради знанията по фундаменталните дисциплини „Хидрология“ и „Климатология“ с подробни знания за криосферата на Земята, която обхваща близо 30% от повърхността на планетата. В учебната програма са включени теми от класическата глациология – снежна линия и хионосфера, континентално и планинско заледяване, малки ледници, както и въпроси, касаещи криосферата като едно по- широко понятие: океански лед, вечнозамръзнала почва /пермафрост/, история на ледниковите периоди с акцент на плейстоцена. Обръща се внимание на съвременните и реликтни форми на релефа, свързани със заледяването в различните му форми. Засегнати са актуалните проблеми на глобалното затопляне и неговия ефект върху ледниците в различните части на света.

Съдържание на учебната програма

Програмата е разделена на пет раздела. Първият, който има въвеждащ характер, разглежда глациологията като наука, криосферата като фундаментален елемент от природната среда на нашата планета, и факторите за формиране на ледниците на Земята. Вторият дял разглежда съвременното заледяване на сушата, обхващащо 10% от повърхността ѝ. Разглеждат се най-значителните континентални и планински ледници, обръща се специално внимание на малките ледници и мекроледници в Югоизточна Европа и на Балканския полуостров. Третият раздел е посветен на криохидросферата – океанските ледове, а четвъртият на криолитосферата – вечната замръзналост

/пермафрост/ в големите географски ширини и високите планини. Петият раздел се фокусира върху историята на заледяванията и формите от стари заледявания, запазени в много части на света.

Дисциплината кореспондира с предмета на изучаване на дисциплините

„Хидрология”, „Климатология”, „Океанология“, „Кватернерна палеогеография“, „Геология“ и др., които са включени в учебния план на бакалавърските програми на специалности „География и регионална политика“ и „Екология и опазване на околната среда.

Технология на обучението и оценяване

Обучението се осъществява чрез лекции, практически упражнения и самостоятелна работа. Преподаването е базирано върху съвременните интерактивни методи на обучение – широко използване на мултимедийни форми и платформа за електронно обучение. В програмата са заложили и практически занятия на открито – посещение на вр. Вихрен и мекроледник Снежника в Пирин, най-южната ледникова маса в Европа в наши дни.

Текущият контрол включва семестриален тест и разработка на индивидуален проект, който се защитава с представяне на презентация пред курса. До изпит се допускат само студентите получили оценка минимум Среден 3 от текущия контрол, и поне Среден 3 на теста. Окончателната оценка отчита резултатите от текущия контрол и представянето на изпита в съотношение 35:65.

ОКЕАНОЛОГИЯ

ECTS кредити: 4,5

Седмичен хорариум: 2л + 1у

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит Вид на изпита: писмен

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектори: доц. д-р Емил Гачев

e-mail: emil.gachev@swu.bg;

Анотация

Учебната дисциплина “Океанология” е специализиран предмет, чиято цел е да надгради знанията, придобити във фундаменталната дисциплина „Хидрология“ със специфични и подробни знания за Световния океан. Тъй като в учебната програма на фундаменталната дисциплина се акцентира преди всичко на речните води, там обширната тема за океана – за процесите в него, за богатствата, които той притежава, и за екологичните проблеми, пред които е изправен, остава много слабо засегната. Настоящата дисциплина има за основна задача да попълни тази празнина. Океанологията е изключително актуална в световен план, тъй като океанът обхваща над 2/3 от земната повърхност, и все още не е достатъчно проучен. Загадка остава и въпрос от световно значение - как океанът ще реагира на настъпващите промени в климата?

Дисциплината кореспондира с предмета на изучаване на дисциплините

„Хидрология“, „Климатология“, „Глациология“, „Природна география на България“ и др., които са включени в учебния план на бакалавърската програма.

Съдържание на учебната дисциплина

Учебният материал е структуриран в четири части:

Първата част в размер на 21 лекционни часа е посветена на световния океан. Подробно се разглеждат географската подялба, структура и възникване на Световния океан. Изучават се в детайли свойствата на морската вода и нейните движения – вълни, течения, приливи и отливи. Предоставят се специализирани знания за облика и строежа на морското дъно, за взаимовръзките между океана и климатичната система на Земята. Обръща се внимание на геоморфоложката дейност на морето.

Втората част съдържа информация за ресурсите на океана – водни и биологични, и за тяхното огромно значение за природата и живота на хората.

Третата част, наречена „регионална“, е посветена на Черно море, и в частност на българското крайбрежие, и Средиземно море като море с нарастващо икономическо и социално значение за нашата страна и народ.

Четвъртата, заключителна част, е посветена на използването и опазването на морето. Прави се запознаване с международното законодателство за използването на Световния океан и конкретните му части.

По време на практическите занятия в курса студентите добиват понятие за лоциите и морските карти, чертаят карти на моретата и океаните, разглеждат подробно типовете брегове и представят пред курса презентации на индивидуални курсови задачи. В курса не е предвидена теренна практика, но при желание е възможно организирането на няколкодневно теренно занятие на Егейско море в района на гр. Кавала /Гърция/.

На базата на курсовата задача и задачите на практическите занятия студентите получават оценка за текущ контрол. До изпит се допускат студентите с оценка за текущ контрол най-малко 3.00.

Технология за обучение и оценяване

Обучението по дисциплината “Океанология” се извършва съгласно действащия учебен план на специалност «География и регионална политика», ОКС “Бакалавър”.

Занятията се провеждат в учебна зала, където се дискутират теоретичните факти, процеси и явления. Предвижда се прожектиране на филми. Изпитната процедура включва писмен изпит съгласно предварително раздаден конспект. Всеки студент разработва индивидуално материал по два въпроса от конспекта.

Крайната оценка се определя като се взема оценката от текущия контрол и тази от финалния изпит в съотношение 40/60.

ГЕОГРАФИЯ НА ГОРИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 4,5   **Седмичен хорариум:** 2л + 1пу

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит **Вид на изпита:** писмен

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо-математически факултет

Лектори: доц. д-р инж. Константин Тюфекчиев E-mail: konstantinat@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “География на горите в България” се изучава от студентите в специалност “География и регионална политика” с цел да получат необходимите познания за горските ресурси в България, тяхното разнообразие, продуктивност, стопанско и екологично значение. В курса се разглежда и историческото развитие на горите в България, видове стопански дейности извършвани в тях и възможни перспективи на развитие. Дисциплината представлява интегриран подход към познаване, защита и управление на горските екосистеми на територията на страната, която използва подходящи принципи и познания от основни биологични, управленски и социални сфери, като биология, екология, общо лесовъдство, управление на горскостопанските дейности, икономика, социология и др.

Съдържание на учебната дисциплина

Дисциплината е разделена на две части. В първата се разглеждат биологията и значението на гората, историята на развитието на горите по света и в България и разпространението и продуктивността им на територията на страната. Втората част разглежда антропогенното влияние върху растителността, почвата и животинския свят при стопанската дейност в горите и видовете стопански дейности и екологичния подход при осъществяването им.

Технология за обучение и оценяване

Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, което включва: тема, връзки между предходната и новата лекция, връзки с други дисциплинарни области, въведение, план, изложение, дискусия и обобщение. Лекционният материал е разработен на Power point и се представя с видео-проектор. Процесът на преподаване на лекционния материал е свързан и с използване на средства за онагледяване – графични изображения, печатни и копирни материали, диапозитиви.

Практическите занятия се провеждат на подгрупи. Част от занятията се провеждат в учебна зала, където се дискутират теоретичните факти, процеси и явления, след което се поставят практически задачи, които студентите изпълняват индивидуално. Останалата част от упражненията се провеждат на територията на избрани горски стопанства, където на място се запознават с управлението на горските екосистеми, разпространението и производителността на различните типове гора. Дискутират се законовите рамки в опазването на този биоресурс и се провокира студентското мислене за иновативни идеи в защитата им. Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата.

Делът на текущия контрол от общата оценка е 40%. При получени оценки над много добър студентите се освобождават от втора част.

Изпитната процедура включва тест или писмен изпит по една тема от първи и втори

раздел от съдържанието на учебната дисциплина след предварително раздаден конспект. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г.

Крайната оценка се формира при условие, че оценката от изпита е минимум Среден 3.00.

ГОРСКО СТОПАНСТВО В БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 4,5

Седмичен хорариум: 2л + 1пу

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит **Вид на изпита:** писмен

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо-математически факултет

Лектори: доц. д-р инж. Константин Тюфекчиев

E-mail: konstantinat@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Горско стопанство в България” дава необходимите познания за горските ресурси, тяхното разнообразие, продуктивност, екологично значение и методите и екологичния подход при стопанисването на горските екосистеми в България. Тя представлява интегриран подход към познаване, защита и управление на горските екосистеми на територията на страната, използвайки подходящи принципи и познания от основни биологични, управленски и социални сфери, като биология, екология, общо лесовъдство, управление на горскостопанските дейности, икономика, социология и др.

Съдържание на учебната дисциплина

Дисциплината е включена в учебния план на студентите от специалност “География и регионална политика”, ОКС “бакалавър”, и се изучава един семестър. Разделена е на две части. В първата се разглеждат биологията и значението на гората, историята на развитието на горите по света и в България и разпространението и продуктивността им на територията на страната. Втората част обхваща видовете стопански дейности осъществявани в горския фонд на България и екологичния подход при осъществяването им. Тези знания ще дадат възможност на студентите да получат по-задълбочена представа за биогеографското богатство на България и правилния подход към управлението и устойчивото ползване на най-значимия биологичен ресурс в страната, заемащ 1/3 от територията ѝ. Това ще ги обогати с допълнителни практически умения в изследването на състоянието и прогнозирането на развитието на биоресурсите на страната.

Технология за обучение и оценяване

Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, което включва: тема, връзки между предходната и новата лекция, връзки с други дисциплинарни области, въведение, план, изложение, дискусия и обобщение. Лекционният материал е разработен на Power point и се представя с видео-проектор. Процесът на преподаване на лекционния материал е свързан и с използване на средства за онагледяване – графични изображения, печатни и копирни материали, диапозитиви.

Практическите занятия се провеждат на подгрупи. Част от занятията се провеждат в учебна зала, където се дискутират теоретичните факти, процеси и явления, след което се поставят практически задачи, които студентите изпълняват индивидуално. Останалата част от упражненията се провеждат на територията на избрани горски стопанства, където на място се запознават с управлението на горските екосистеми, разпространението и производителността на различните типове гора.

Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата. Делът на текущия контрол от общата оценка е 40%. При получени оценки над много добър студентите се освобождават от втора част.

Изпитната процедура включва тест или писмен изпит по една тема от първи и втори раздел от съдържанието на учебната дисциплина след предварително раздаден конспект. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г.

Крайната оценка се формира при условие, че оценката от изпита е минимум Среден 3.00.

МЕДИЦИНСКА ГЕОГРАФИЯ

ECTS кредити: 4,5

Седмичен хорариум: 2л+0су+0лу+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра: "География, екология и опазване на околната среда" ул. "Полк. Димов" №3,
Факултет: "Природо-математически"

Статут на дисциплината в учебния план: Избираема дисциплина от учебния план на специалност "География и регионална политика".

Лектори: гл.ас. д-р Надежда Николова

E-mail: nin@swu.bg

Анотация

Медицинска география е интегрирана наука, съдържанието на която включва медицински, биологични, природно-географски, исторически, химически, физически, социално-икономически и други познания.

Целта на курса е да разкрие връзката на географията с проблемите на човешкото здраве, в зависимост от качеството и състоянието на околната среда, както и да запознае студентите с различни медико-географски изследвания.

Съдържанието на дисциплината включва различни студентски дейности, използването на различни източници на информация, запознава студентите с медицински и географски карти, дава представа на комплекса медицински и географско проучване на района, медицински и географски означения, медицинска статистика.

Съдържание на учебната дисциплина

Развитие на медицината и географията в древността. Медико-географски изследвания в древен Китай. Развитие на медицинската география в Арабските страни. Медицинската география пре XIX и XX век. Влияние на природната среда върху здравето на човека. Влияние на метеорологическите фактори. Адаптация. Аклиматизация. Влияние на градовете и градската инфраструктура върху здравето на човека. Алергически заболявания. Ендемични заболявания. Пандемии. Медицинската география в България.

Технология на обучението и оценяване

Лекциите и упражненията се провеждат на основата на материално-техническата база на катедра "ГЕООС", като се организират посещения в катедрата по

„Епидемиология” към МУ гр.София. За онагледяване на преподавания лекционен материал се използва компютър с видео - проектор, учебни видеофилми, специализиран ГИС софтуер, нагледни материали (табла, схеми и карти), част от които са разработвани като курсови и дипломни работи на студенти.

Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа в библиотека и в интернет, както с индивидуални и групови консултации.

По време на курса на обучение се извършва текущ контрол за оценяване на знанията, включващ разработването и защитата на реферат или презентация, които отговарят на съдържанието на лекционния материал. Всеки студент изготвя терминологичен речник, а придобитите знания и умения се оценяват чрез колоквиуми под формата на тест. Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата: Отличен 6 – над

89% , Много добър 5 – 70% - 89 % , Добър 4 – 50% -70%, Среден 3– 30% - 50%, Слаб 2 – под 30%. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията на Правилника за образователната дейност на ЮЗУ, изпълнили са и изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложен в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.

ГЕОЕКОЛОГИЧЕН МОНИТОРИНГ

ECTS кредити: 4.5

Седмичен хорариум: 2л+0су+0лу+1пу+р

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра: "География, екология и опазване на околната среда"

Факултет: "Природо-математически"

Лектори: гл. ас. д-р Надежда Николова Катедра ГЕООС

E-mail: nin@swu.bg

Анотация

В резултат на прекомерната експлоататорска дейност на природните ресурси, околната среда се замърсява с такива темпове и размери, че проблемът за опазването ѝ придобива изключително важно значение. Вследствие на това възникна остра необходимост от обективна и всестранна оценка за състоянието ѝ която да бъде осъществена чрез единна методична система, каквато е мониторинговата система.

Екологичният геомониторинг е информационна система за наблюдения, регистрация и контрол върху състоянието, качеството и измененията на основните компоненти на природната среда следствие въздействието на антропогенните фактори.

Целта на изучаваната дисциплина "Геоекологичен мониторинг" е да даде на студентите познания за национално действащата нормативна база, основаваща се на изискванията на Директивите на ЕС, методите, начините и средствата за организирането на системата за геоекологичен мониторинг на компонентите на околната среда. Студентите усвояват и практически методики за обработка на информацията от системата за мониторинг .

Съдържание на учебната дисциплина

Учебната дисциплина "Геоекологичен мониторинг" се изучава от студентите трети курс География и има за цел придобиване на знания свързани с :

➤ Запознава студентите със задачите и обхвата на геоекологичния мониторинг, общата законодателна рамка свързана със задълженията на операторите за въвеждане на мониторингов контрол, тенденциите в развитието на науката за околната среда през XXI век и методиката за разработване на географски прогнози за развитието и изменението на природо антропогенната система;

➤ Теоретични постановки и практически упражнения по осъществяване на мониторинг на компонентите на околната среда;

➤ Стари замърсявания и влиянието им върху геоложката среда.

Технология на обучението и оценяване

В процеса на обучението на студентите са предвидени лекции и практически упражнения. В лекциите студентите се запознават с теоретичната база на учебната дисциплина. Лекциите се провеждат по класическия начин, като се илюстрират с графичен материал, ПДК по различни замърсители на компонентите на околната среда, коментират се добрите практики в света по лекционния материал. Практическите упражнения се провеждат в лаборатория, като студентите под ръководството на преподавателя маркират върху картна основа на България пунктовете на екологичния мониторинг по отделните компоненти на околната среда, очертават най-замърсените зони, вземат водни проби от река Благоевградска Бистрица и ги анализират, запознават се с

местонахождението и вида на съществуващи стари замърсявания на територията на Благоевград. Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа в библиотека и в интернет, индивидуални и групови консултации.

По време на курса на обучение се извършва текущ контрол за оценяване на знанията - разработване и защита на реферат, който отговаря на съдържанието на лекционния материал и оценка на знанията по време на упражненията. Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата: Отличен 6 – над 89% ,Много добър 5 – 70% - 89 %, Добър 4 – 50% -70%,Среден 3– 30% - 50%,Слаб 2 – под 30%. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията на Правилника за образователната дейност на ЮЗУ, изпълнили са и изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложили в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.

РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА НА ЕС

ECTS кредити: 4,5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Доц. д-р Емилия Патарчанова,

e-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “**Регионална политика на ЕС**” е избираема за студентите в специалност “География и регионална политика”. Курсът лекции е структуриран в три раздела.

Дисциплината кореспондира с предмета на изучаване на дисциплините „Статистически основи на регионалната политика на ЕС”, „География на населението и селищата”, „Геоурбанистика”, „География на страните - I и II част”, „Политическа география и геополитика”, „География на световното стопанство”, „Балканска топонимия”, „География на балканските страни”, „География на населението и селищата на България”, „Социално-икономическа география на България”, „Регионална география на България” и др., включени в учебните планове на ОКС „бакалавър” на специалностите – „ГРП”, „Педагогика та обучението по география и история” и др.

Съдържание на учебната дисциплина

Първият има теоретичен характер и запознава студентите със същността, основните категории и понятия, специфични за тази дисциплина. Изясняват се нормативната база и институционалната организация на регионалната политика на ЕС. Специално място е отделено на целите и основните инструменти на регионалната политика на Общността.

Втория раздел е посветен на хронологията и основните етапи в създаването, развитието и усъвършенстването на регионалната политика на ЕС. Изясняват се тематичните и пространствени особености и териториална реализация на мерките в отделните планови периоди.

Третият раздел има за цел да обогати и разшири познанията на студентите за формирането, развитието във времето и разпространението на регионалната политика в различните неформални образования в държавите членки на ЕС. Засягат се и особеностите на отделни държави или групи страни в провеждането на регионалната политика на ЕС. Значително място в курса е отделено за запознаване на студентите с добри практики на регионално и локално равнище.

Всичко това прави учебната дисциплина “Регионална политика на ЕС” необходима част от

подготовката на студентите по География и регионална политика.

Технология на обучението и оценяване

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, като се включват изложение, обобщение и дискусия, както и връзки между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения, печатни материали и др. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Разработват се и се защитават реферати.

Изпитната процедура включва писмен изпит - по две теми от предварително раздаден конспект, отговарящ на съдържанието на учебната програма. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

СТАТИСТИЧЕСКИ ОСНОВИ НА РЕГИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА НА ЕС

ECTS кредити: 4,5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Доц. д-р Емилия Патарчанова,

e-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Статистически основи на регионалната политика на ЕС” е избираема за студентите в специалност “География и регионална политика”. Курсът лекции е структуриран в два раздела.

Дисциплината кореспондира с предмета на изучаване на дисциплините: “Регионална политика на ЕС”, „География на населението и селищата”, „Геоурбанистика”, „География на страните - I и II част”, „Политическа география и геополитика”, „География на световното стопанство”, „Балканска топонимия”, „География на балканските страни”, „География на населението и селищата на България”, „Социално-икономическа география на България”, „Регионална география на България” и др., включени в учебните планове на ОКС „бакалавър” на специалностите – „ГРП”, „Педагогика та обучението по география и история” и др.

Съдържание на учебната дисциплина

Първият има теоретичен характер и запознава студентите със същността, задачите, организацията и дейностите на Европейската статистика. Изясняват организацията и управлението на ЕВРОСТАТ и Европейската статистическа система, както и тяхната роля и място в статистическото осигуряване на регионалната политика на ЕС. Специално място е отделено на базите данни по основните и междусекторни теми.

Вторият раздел е посветен на Националната статистическа система – структура (органи и институции). Изясняват се същността, визията и принципите на НСИ, както и неговите цели, приоритети и организационна схема. Основно място е отделено статистическите бази данни и ключови показатели.

Всичко това прави учебната дисциплина “Статистически основи на регионалната политика на ЕС” необходима част от подготовката на студентите по География и регионална политика.

Технология на обучението и оценяване

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, като се включват изложение, обобщение и дискусия, както и връзки между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области, Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения, печатни материали и др. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Разработват се и се защитават реферати.

Изпитната процедура включва писмен изпит - по две теми от предварително раздаден конспект, отговарящ на съдържанието на учебната програма. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ЛАНДАШАФТОЗНАНИЕ

Код: 06.90.2.10.3-33

ECTS кредити: 8

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра ГЕООС

Природо-математически факултет

Лектори:

Доц. д-р Иван Дреновски

e-mail: idri@swu.bg

Седмичен хорариум: 3л+0су+2пу

Вид на изпита: писмен

Анотация

Учебната дисциплина "Ландшафтознание" има за цел да даде на студентите основни теоретични познания за строежа и функционирането на ландшафтната сфера на Земята, както и на природните комплекси - ландшафтите, като единно взаимосвързано цяло в резултат на съчетанието на всички природни компоненти на определена територия. Изясняването на характера и насочеността на връзките между отделните компоненти е предпоставка за проследяване на последователността на измененията в ландшафта и прогнозиране на очакваните промени.

Съдържание на учебната дисциплина

Изяснява се значението на основополагащи научни понятия в системата на физикогеографските науки, като постепенно се въвеждат нови, специфични за ландшафтознанието понятия. Направен е анализ на основните свойства и особености на ландшафтната сфера като обект на всички географски изследвания. Разгледани са най-важните географски закономерности на Земята. Дефинират се различията и специализираните аспекти на изследване на ландшафта в отделните направления на ландшафтознанието. Изяснени са особеностите на основните подходи, методи и етапи на ландшафтните изследвания. Прави се въведение в основите на ландшафтното планиране и прогнозиране. Оценяването на устойчивостта на природните компоненти спрямо различните видове антропогенно въздействие дава възможност за предлагане на мерки по ограничаване на негативните изменения на ландшафтите и на проявите и последствията от някои неблагоприятни процеси в природата. Придобитите знания имат практическо приложение при планирането на рационалното използване на природните ресурси, оценката на въздействието върху околната среда (ОВОС), териториално-селищното и ландшафтно-устройственото проектиране.

Технология на обучението:

Всички лекции са подготвени и се изнасят под формата на Power point презентации с мултимедиен проектор. Практическите занятия се провеждат на подгрупи. Една част от занятията се провеждат в учебна зала, където се дискутират факти, процеси и явления, след което се поставят практически задачи, които студентите изпълняват индивидуално. По време на семестъра студентите провеждат една теренна практика с продължителност от 1 (един) ден, за сметка на лекциите и упражненията по дисциплината за една учебна седмица. Изучаването на дисциплината се обвързва с 210 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя.

Организация на оценяването:

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на реферат или презентация. Разработените реферати или презентации се защитават пред останалите студенти, които изказват мнение за представянето на колегите си. На края на семестъра се решава електронен тест, върху целия учебен материал. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест) като се отчитат: равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране. Текущата оценка и се закръглява с точност до 0,25 по шестобалната система. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложили в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и имат обща оценка от текущия контрол не по-ниска от Среден 3. Изпитната процедура се състои в писменото развиване на една тема от конспекта по учебната дисциплина. Относителното тегло на изпитната оценка при формирането на крайната оценка е 60%, а на текущата оценка – 40%. Кредитите по дисциплината се присъждат само след успешно положен изпит с оценка равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ПОЛИТИЧЕСКА ГЕОГРАФИЯ И ГЕОПОЛИТИКА

ECTS кредити: 7

Седмичен хорариум: 3л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Доц. д-р Емилия Патарчанова,

e-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Политическа география и геополитика”, е една от задължителните дисциплини при обучението на студентите от специалност “География и регионална политика”. Основната цел на лекционния курс да запознае студентите с възникването и утвърждаването на политическата география и геополитика като научна област в системата на географските науки; етапите, през които преминава развитието ѝ; основни теории и геополитически школи и др. Специално внимание е отделено на глобалните и регионалните геополитически модели и влиянието им върху съвременните междудържавни отношения, както и на взаимоотношенията между политическата география, геополитиката, геостратегията и национална сигурност. Тя има ключова роля за формиране на политическата култура. Насочва вниманието на студентите към практическото приложение на научните геополитически анализи и прогнози.

Съдържание на учебната дисциплина

В структурен план темите са групирани в три раздела. Първият обхваща развитието и периодизацията на политическата география и геополитика. Проследява се еволюцията на

основните идеи, теории и школи, свързани с политикогеографското познание. Акцентира се на по-прогресивните учени и създадени от тях направления, оказали съществено влияние не само върху развитието на политическата география, но и върху политическата култура и поведение на човечеството. Вторият раздел е посветен на възникването и развитието на държавата в географското пространство, видове, функции и устойчивост на държавните граници. Обосновава се геополитическа класификация на държавните в света. Включени са и теми за геополитическия баланс на съвременния свят, международните организации, защитата на националните интереси и националната сигурност на държавата. Третият раздел анализира в политикогеографски и геополитически план основните, ключови региони на света.

Технология на обучението и оценяване

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, като се включва изложение, обобщение и дискусия, както и връзки между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и други научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения, печатни материали и др. На упражненията студентите се научават да прилагат алгоритъма за политикогеографски анализ; да оценяват обективно съществуващата глобална и регионална политикогеографска структура на света и да картографират изследваните процеси и явления и др. Дискутират се геополитически тенденции в развитието на глобалната общност и отделни региони. Студентите разработват и защитават реферати.

Изпитната процедура включва писмен изпит - по две теми от предварително раздаден конспект, отговарящ на съдържанието на учебната програма. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ОБЩА И РЕГИОНАЛНА ФИЗИЧЕСКА ГЕОГРАФИЯ НА КОНТИНЕНТИТЕ – II ЧАСТ

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л+0су+0лу+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра: "География, екология и опазване на околната среда"

Факултет: "Природо-математически"

Статут на дисциплината в учебния план: Задължителна дисциплина от учебния план на специалност "География и регионална политика".

Лектори:

гл.ас. д-р Надежда Николова

E-mail: nin@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина "Обща и регионална физическа география на континентите" има за цел да изгради базисни знания за природните условия и ресурси на континентите като цяло и на отделни техни регионални единици, чрез изясняването на закономерностите в пространственото изменение на природните компоненти и особеностите при съчетанието им в природни комплекси. Дисциплината дава цялостна представа за природните условия и ресурси, както на континентите като цяло, така и на техните подразделения – природогеографски области, подобласти и региони с акцент върху туристическият им потенциал.

Тя притежава големи възможности за усвояване на редица практически умения, като работа с географската карта на света, изработването на туристически дестинации и маршрути до редица природни обекти, изработването схеми, диаграми, картосхеми и други графични

материали, което ще даде възможност на студентите да придобият широка географска култура за света и природните туристически ресурси на континентите.

Съдържание на учебната дисциплина

Първият модул включва покомпонентна характеристика на континентите Северна Америка, Южна Америка, Австралия и Антарктида – релеф, климат, води, почви, растителност и животински свят. Акцентира се върху географските особености и закономерности.

Във втория модул студентите се запознават с принципите и методите на природогеографска регионализация, както и с индивидуалните особености на комплексните регионални единици от различен таксономичен ранг. Разглеждат се различни индекси, показатели и критерии за класификация на тези територии.

Технология на обучението и оценяване

Целта на лекционния курс е да формира у студентите компетенции за анализ и оценка на природни обекти, процеси, явления, характеристика на различни природогеографски области и региони. Съществен момент е повишаването на теоретичната подготовка на студентите чрез изграждане на пространствени умения и вземането на решения при извършване на изследвания по актуални проблеми свързани с опазването на природната среда.

Лекциите и упражненията се провеждат на основата на материално-техническата база на катедра "ГЕООС". За онагледяване на преподавания лекционен материал се използва компютър с видео - проектор, учебни видеофилми, специализиран ГИС софтуер (Google Earth, ArcGIS), нагледни материали (карти, картосхеми, сателитни изображения, атласи, табла), част от които са разработвани като курсови и дипломни работи на студенти.

Изучаването на дисциплината се обвързва със 90 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя.

Самостоятелната подготовка обхваща:

проучване на допълнителни литературни източници в библиотека, в Internet и др., анализ и оценка на получените резултати, техническо оформяне на курсови задачи, реферати, карти, презентации и др.,

представяне и защита на завършените работи.

По време на курса на обучение се извършва текущ контрол за оценяване на знанията, включващ разработването и защитата на реферат или презентация, отговарящи на съдържанието на лекционния материал. Всеки студент изготвя набор от карти за различни природни обекти на територията на седемте континента. Придобитите знания и умения се оценяват чрез колоквиуми под формата на тест. Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата: Отличен 6 – над 89% , Много добър 5 – 70% - 89% , Добър 4 – 50% - 70%, Среден 3– 30% - 50%, Слаб 2 – под 30%. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията на Правилника за образователната дейност на ЮЗУ, изпълнили са и изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложили в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.

ОПАЗВАНЕ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л + 1пу

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит **Вид на изпита:** писмен

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо-математически факултет

Лектори: доц. д-р инж. Константин Тюфекчиев

E-mail: konstantinat@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Опазване на биологичното разнообразие” се изучава от студентите в специалност “География и регионална политика” с цел да получат необходимите познания за съвременните проблеми в опазването на бързо намаляващото биологичното разнообразие (биоразнообразие – за краткост), което е резултат на еволюционните процеси и случайни генетични промени за период от близо половин милиард години назад в миналото. Тя представлява интегриран подход към защита и управление на биологичното разнообразие, който използва подходящи принципи и познания: от основни биологични сфери, като генетиката и екологията; от управленските сфери на природните богатства, като риболова и дивата природа; и от социалните науки, като антропология, социология, философия и икономика.

Съдържание на учебната дисциплина

Дисциплината е разделена на три части. В първата се разглеждат целите, задачите, значението и методите в опазването на биоразнообразието, тенденциите и процесите в развитието на глобалното биоразнообразие. Втората част обхваща проблемите по опазване на биологичното разнообразие на видово, популационно и системно ниво. В третата част са разгледани практически приложения и съобразяването на човешките действия с опазването на биологичното разнообразие, както на глобално, но така също и на регионално ниво.

Технология за обучение и оценяване

Курса на обучение по учебната дисциплина включва теоретична подготовка на основата на лекционен курс по основни теми от съдържанието на учебната програма, съчетан с дискутирана самостоятелна подготовка на студентите по важни теми от курса и практически упражнения за конкретизиране на познанията на студентите на практическо равнище. По време на упражненията се работи с реални обекти, модели и данни на изследване, образци на изследователски методи, като се използват интерактивни методи на обучение. Част от темите се разработват извънаудиторно – в естествена природна среда върху терени на защитени природни територии и територии експлоатирани от човека.

Усвояването на учебното съдържание се подпомага от използването на нагледни материали (табла, презентации, печатни копия, софтуер) и технически средства (компютър, мултимедия и др.).

Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа на терен, в библиотека, интернет, индивидуални и групови консултации, с цел теоретична подготовка за упражненията, придобиване на знания за текущия контрол и изпита.

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на курсова работа, и/или на реферат, и/или чрез провеждане на тестове. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите, като се отчитат: равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране.

Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата както следва:

Отличен 6 – над 89%

Много добър 5 – 70% -89 %

Добър 4 – 45% -69%

Среден 3 – 30% -44%

Слаб 2 – под 30%

Делът на текущия контрол от общата оценка е 40%. При получени оценки над много добър студентите се освобождават от втора част.

Изпитната процедура включва тест или писмен изпит по една тема от първи и втори раздел от съдържанието на учебната дисциплина след предварително раздаден конспект. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г.

Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л + 1пу

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит Вид на изпита: писмен

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо-математически факултет

Лектори: доц. д-р инж. Константин Тюфекчиев

E-mail: konstantinat@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Защитени територии в България” е сравнително нова научна дисциплина, която отделя основно внимание на теоретичните и практически проблеми на консервацията като актуален метод в съвременната природозащита. Тя обобщава чуждата и нашата теория и практика в опазването на основните компоненти на обкръжаващата ни природна среда (литосфера, почви, води, атмосферен въздух, растителен и животински свят). Разглеждат се теоретичните и историческите предпоставки за създаването на защитени природни територии (ЗПТ), международното сътрудничество в областта на консервационната природозащита и положителните световни тенденции в развитието ѝ. Включени са и въпросите за класификацията на защитените природни територии и обекти (ЗПТО), за природозащитните режими, възприети в световната практика, за устройството на ЗПТ, които са обект на екологично обучение и туризъм. Подробно се разглеждат ЗПТО в България, техния природозащитен статут, териториално разпределение и ландшафтна същност.

Съдържание на учебната дисциплина

Дисциплината е разделена на три части. В първата се разглеждат теоретичните основи на консервационната природозащита, включващо определения, цели, задачи и методи. В нея са включени и функции, класификация и природозащитни режими в защитените територии. Втората част обхваща подробната характеристика на защитените природни територии и обекти в България. В третата част е обърнато внимание на устройството и управлението на ЗПТ и възможностите за използването им в природозащитното обучение и възпитание.

Технология за обучение и оценяване

Курса на обучение по учебната дисциплина включва теоретична подготовка на основата на лекционен курс по основни теми от съдържанието на учебната програма, съчетан с дискутирана самостоятелна подготовка на студентите по важни теми от курса и практически упражнения за конкретизиране на познанията на студентите на практическо равнище. По време на упражненията се работи с реални обекти, модели и данни на изследване, образци на изследователски методи, като се използват интерактивни методи на обучение. Част от темите се разработват извънаудиторно – в естествена природна среда върху терени на защитени природни територии и територии експлоатирани от човека.

Усвояването на учебното съдържание се подпомага от използването на нагледни материали (табла, презентации, печатни копия, софтуер) и технически средства (компютър, мултимедия и др.).

Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа на терен, в библиотека, интернет, индивидуални и групови консултации, с цел теоретична подготовка за упражненията, придобиване на знания за текущия контрол и изпита.

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на реферат и разработка и защита на презентация. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите, като се отчитат: равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране.

Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата както следва:

Отличен 6 – над 89%

Много добър 5 – 70% -89 %

Добър 4 – 45% -69%

Среден 3 – 30% -44%

Слаб 2 – под 30%

Делът на текущия контрол от общата оценка е 40%. При получени оценки над много добър студентите се освобождават от втора част.

Изпитната процедура включва тест или писмен изпит по една тема от първи, втори и трети раздел от съдържанието на учебната дисциплина след предварително раздаден конспект. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г.

Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ЗАМЪРСЯВАНЕ НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л + 1пу

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит **Вид на изпита:** писмен

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектори: доц. д-р Емилия Варадинова

E-mail: emilia.varadinova@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Замърсяване на атмосферния въздух” изучава източниците на замърсяване на атмосферата, факторите, влияещи върху процесите на замърсяване и преноса на замърсители, теоретичните постановки, законодателна рамка и практическа насоченост на проблемите, свързани със замърсяването на атмосферата и опазване чистотата на въздуха. Акцентира се върху климатичните промени, неблагоприятните въздействия на замърсяването на въздуха върху околната среда, разглеждат се здравни и икономически аспекти на замърсяването на въздуха. Целта на дисциплината “Замърсяване на атмосферния въздух” е да се обогатят теоретичните познания на студентите с терминологични постановки, свързани с опазване на чистотата на атмосферния въздух. Да се изгради висока екологична култура, да се провокират професионален интерес и действия, насочени към предотвратяване на замърсяването и организиране на мероприятия, посветени на опазване на въздуха.

Съдържание на учебната дисциплина

Съдържанието на дисциплината е структурирано в тринадесет теми:

1. Състав и структура на атмосферата. Основни характеристики на атмосферата.

Процеси в атмосферата.

2. Замърсяване на въздуха. Източници на замърсяване на въздуха. Класификация на замърсителите. Фактори, влияещи върху разпространението на атмосферните замърсители.

3. Локално и регионално атмосферно замърсяване. Глобално атмосферно замърсяване.

Парников ефект. Парникови газове.

4. Изменение на климата. Климатични прогнози и сценарии. Политики на Европейския съюз за адаптиране към климатичните промени. Национални приоритети.

5. Замърсяване на въздуха в градовете и влияние върху метеорологичния режим.
6. Замърсяването на въздуха и въздействие върху компонентите на околната среда
7. Шумово, електромагнитно и радиоактивно замърсяване на въздуха
8. Опазване чистотата на атмосферния въздух. Оценка и управление на качество на атмосферния въздух.
9. Мониторинг на атмосферния въздух. Програми за подобряване качеството на атмосферния въздух.
10. Политики на Европейския съюз в областта на опазване на чистотата на атмосферния въздух.
11. Приоритети в националната политика по опазване на въздуха.
12. Здравни аспекти на замърсяването на въздуха.
13. Икономически аспекти на замърсяването на въздуха

Технология за обучение и оценяване

Лекционният материал е разработен под формата на PowerPoint презентации. Практическите упражнения се провеждат в лаборатория или в полеви условия.

Крайната оценка се формира въз основа на текущ контрол и писмен изпит. През семестъра се извършва контрол на придобитите знания чрез възлагане на теми за разработване на реферат/презентация и провеждането на тестове, които включват въпроси от съдържанието на лекционния материал. Оценява се и подготовката и работата на студентите по време на упражненията. До изпит се допускат само студентите, чиято оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.00. Делът на текущия контрол от крайната оценка е 40%. Изпитната процедура включва разработването на два въпроса от лекционния материал. Относителното тегло на изпита от крайната оценка е 60%. Крайната оценка се формира при условие, че оценката от изпита е минимум Среден 3.00.

ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВОДИТЕ

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л + 1пу

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит **Вид на изпита:** писмен

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектори: доц. д-р Емилия Варадинова

E-mail: emilia.varadinova@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Замърсяване на водите” изучава източниците на замърсяване на водите, факторите, които влияят върху процесите на замърсяване, разграждане и транспортиране на замърсители, въздействието на замърсяването на водите върху живите организми.

С обучението по дисциплината се цели запознаване на студентите с теоретичните постановки, нормативни изисквания и практически подходи при решаване на проблемите, свързани със замърсяването на водите, с методите за оценка на състоянието на водните тела и опазване чистотата на повърхностните и подземни води. Акцентира се върху неблагоприятните природни и антропогенно индуцирани въздействия на замърсяването върху водната биота, разглеждат се здравни и икономически аспекти на замърсяването на водите.

Съдържание на учебната дисциплина

Съдържанието на дисциплината е структурирано в петнадесет теми:

1. Състав, строеж и свойства на водата.
2. Глобално разпределение на водните ресурси. Кръговрат на водата.
3. Фактори на водната среда. Основни типове водоеми.
4. Европейско водно законодателство. Политика на Европейския съюз в областта на опазване на водите.
5. Нормативни регламенти и приоритети в националната политика по опазване на водите.
6. Типология на водите в България.
7. Замърсяване на водите. Видове замърсители.
8. Източници на замърсяване на водите.
9. Биологични, физико-химични и хидроморфологични елементи за качество.
10. Мониторинг на водите. Зони за защита на водите.
11. Характеризиране на екологичното и химично състояние на повърхностните и подземните водни тела.
12. Води за питейно-битови нужди – норми и изисквания.
13. Здравни аспекти на замърсяването на водите.
14. Икономически аспекти на водоползването и водопотреблението.
15. Пречистване на битови и промишлени отпадни води.

Технология за обучение и оценяван

Лекционният материал е разработен под формата на PowerPoint презентации. Практическите упражнения се провеждат в лаборатория или в полеви условия. Крайната оценка се формира въз основа на текущ контрол и писмен изпит. През семестъра се извършва контрол на придобитите знания чрез възлагане на задания и подготовка на презентации и разработване на курсова работа. Оценяват се и подготовката и работата на студентите по време на упражненията. До изпит се допускат само студентите, чиято оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.00. Делът на текущия контрол от крайната оценка е 40%. Изпитната процедура включва разработването на два въпроса от конспекта. Относителното тегло на изпита от крайната оценка е 60%. Крайната оценка се формира при условие, че оценката от изпита е минимум Среден 3.00.

ОБЩА ЕКОЛОГИЯ

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л + 1пу

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектори: доц. д-р Лидия Сакелариева

E-mail: sakelarieva.lidia@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Обща екология” акцентира върху основни подходи и концепции в екологията като една интердисциплинна наука, която обединява биологичните, физичните и социалните науки и се намира в тясна връзка с опазването на околната среда. Целта на курса е да запознае студентите с основните характеристики на биологичните макросистеми – популации,

биоценози, екосистеми и формирането на умения за изследване, анализ и оценка на тези системи.

Съдържание на учебната дисциплина

Съдържанието на дисциплината е структурирано в два раздела:

РАЗДЕЛ I. Екологията като наука. Екологични фактори. Предмет, задачи и методите на изследване в екологията. Основни екологични фактори – абиотични, биотични и антропогенни. Концепция за лимитиращото действие на факторите на средата. Светлината, температурата, въздухът, водата и почвата като екологични фактори. Екологични групи организми в зависимост от адаптацията им към различни светлинни, топлинни режими и режими на овлажнение. Водата и почвата като среди на живот и адаптациите на организмите към тях. Екологични групи водни и почвени организми.

РАЗДЕЛ II. Популационна екология, синекология, екология на екосистемите. Същност, биологично значение и видове популации. Структура и свойства на популациите. Типове популационно нарастване. Биоценоза – същност и видове. Структура на биоценозите – видова, морфологична (вертикална и хоризонтална), функционална. Основни типове и форми междувидови отношения в биоценозите. Екологична ниша. Екосистема – същност, основни типове, класификация. Кръговрат на веществата и поток на енергията. Продуктивност на екосистемите. Развитие на екосистемите. Общи закономерности, първични и вторични сукцесии. Климакс. Същност и организация на биосферата.

Технология за обучение и оценяване

Учебната дисциплината е включена в платформата за електронно обучение Blackboard. Лекционният материал е разработен под формата на PowerPoint презентации. Практическите упражнения се провеждат в лаборатория или в полеви условия.

Крайната оценка се формира въз основа на текущ контрол и писмен изпит. През семестъра се извършва контрол на придобитите знания чрез възлагане на задания и провеждането на тестове (в платформата за електронно обучение Blackboard), които включват въпроси от съдържанието на определени теми от лекционния материал. Оценяват се и подготовката и работата на студентите по време на упражненията. До изпит се допускат само студентите, чиято оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.00. Делът на текущия контрол от крайната оценка е 50%. Изпитната процедура включва финален тест в платформата за електронно обучение Blackboard. Относителното тегло на изпита от крайната оценка е 50%. Крайната оценка се формира при условие, че оценката от изпита е минимум Среден 3.00.

ПРИРОДНА ГЕОГРАФИЯ НА БЪЛГАРИЯ

Код: 06.90.2.10.3-31

ECTS кредити: 9

Седмичен хорариум: 4л+0су+2пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VI

Методическо ръководство:

Катедра ГЕООС

Природо-математически факултет

Лектори:

Доц. д-р Иван Дреновски, e-mail: idri@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Регионална физическа география на България” е една от главните в подготовката на студентите от специалност “География и регионална политика”. Тя има за цел да даде основни знания за историята и факторите за формирането, спецификата и характеристиките на компонентите на природната среда в България – релеф, климат, води, растителност, животни и почви, както и за особеностите на тяхната регионална диференциация по територията на страната.

Съдържание на учебната дисциплина

В структурно отношение дисциплината се състои от две основни части – покомпонентна и регионална характеристика. Първата е посветена на характеристиката на отделните природни компоненти, а втората – на характеристиката на природногеографските регионални единици на ниво област и подобласт. Покомпонентната част дава знания за природните закономерности на формирането, пространственото разпределение и характерните особености на главните морфоструктури и форми на релефа, на климатичните елементи, на водния режим, на почвите, на растителната покривка и на животинския свят на територията на страната на фона на общогеографските закономерности, проявяващи се в общоевропейски и планетарен мащаб. Регионалната част дава знания за методите и принципите на природногеографска регионализация, както и за индивидуалните особености на комплексните регионални единици от различен таксономичен ранг. Изяснява се техният генезис, структура, природноресурсен потенциал и степента и тенденциите на антропогенно изменение.

Технология на обучението

Всички лекции са подготвени и се изнасят под формата на Power point презентации с мултимедиен проектор. Лекционният материал е достъпен в платформата за електронно обучение „Blackboard Learn“. В електронния вариант на курса освен лекционния материал са качени редица помощни материали – карти, диаграми, графики снимки, предоставени са линкове към много тематични географски и картографски ресурси. На практическите занятия студентите изчертават, анализират и сравняват различни варианти както покомпонентните, така и на комплексните регионалните схеми. По този начин те затвърждават своите знания и придобиват умения за анализ и синтез в областта на природногеографските изследвания. Това спомага за повишаване степента на тяхната подготовка за извършване на самостоятелни изследвания по актуални проблеми на рационалното природоползване и опазването на околната среда, с оглед постигането на устойчиво регионално развитие на страната. Изучаването на дисциплината се обвързва с 210 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя.

Организация на оценяването

В курса на обучението по дисциплината студентите разработват по един реферат или презентация със собствени наблюдения върху състоянието и проблемите на определен природен компонент или съответна физикогеографска област в България. През семестъра се извършва периодичен контрол чрез решаване на текущи електронни тестове след всеки основен раздел от учебното съдържание. В края на семестъра се решава заключителен електронен тест, върху целия учебен материал. Всеки един от елементите на текущия контрол носи съответен брой точки, чийто сбор накрая се трансформира в текуща оценка по шестобалната система и се закръглява с точност до 0,25. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложен в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и имат обща оценка от текущия контрол не по-ниска от Среден

3. Изпитната процедура се състои в писменото развиване на две теми от конспекта по учебната дисциплина. Относителното тегло на изпитната оценка при формирането на крайната оценка е 60%, а на текущата оценка – 40%. Кредитите по дисциплината се присъждат само след успешно положен изпит с оценка равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ГЕОГРАФИЯ НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 9

Седмичен хорариум: 4л+2пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VI

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Гл. ас. д-р Владимир Караджов

E-mail: karadzhov@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Социално - икономическа география на България” е задължителна дисциплина за студентите от специалност География и регионална политика. Нейното научно-учебно съдържание се разработва и прилага в България, което позволява в учебния процес да се разглеждат, обясняват и изучават общите и преди всичко регионалните геополитически, социално-икономически и екологични проблеми на страната. В този смисъл дисциплината “Социално-икономическа география на България” е фундаментална за професионалната компетентност и практически умения на завършващите висше географско образование студенти.

Съдържание на учебната дисциплина

Дисциплината „Социално - икономическа география на България” има за цел да даде основни знания в тази област на студентите и да осигури научна подготовка и компетентност за тяхното участие в регионални изследвания и прогнозни разработки, както и в програми за управление на територията.

Технология на обучението и оценяване

Обучението включва лекции и практически упражнения. Приложното значение на лекционния курс се състои в осигуряване разширена научна подготовка, култура и компетентност на студентите, с което биха могли да надграждат във времето в тази област.

С практическите упражнения се цели затвърждаване на придобитите познания и разширяване експериментални знания и умения за работа в съвременна практика и наука.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива от затворен тип. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФИЯ НА СТРАНИТЕ – II ЧАСТ

ECTS кредити: 6

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: VI

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Доц. д-р Емилия Патарчанова,

e-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Седмичен хорариум: 3л+1пу

Вид на изпита: писмен

Анотация

Учебната дисциплина “География на страните – II част (Европейски съюз)”, е една от основните дисциплини при обучението на студентите от специалност “География и регионална политика”. Целта на лекционния курс е да запознае студентите с най-голямата политико-икономическа организация в Европа – Европейския съюз, с основните ѝ институции и политики. Изучават се избрани европейски страни по утвърден алгоритъм, техния ресурсен потенциал, политическо и административно устройство, социално-икономическо развитие и регионалната структура.

Съдържание на учебната дисциплина

Лекционният материал е структуриран в два раздела. Първият разглежда възникването и етапите на разширяване на ЕС, принципите, целите и механизмите, чрез които той функционира. Специално място се отделя на институциите, осъществяващи координиращи и ръководни функции в ЕС, както и на геодемографска и етнорелигиозна характеристика и структура на страните от Съюза. Изтъкват се проблемите и тенденциите в развитието на ЕС, и особено тези, свързани с последните му разширявания. Оценява се значението на общата Европейска политика като важен стабилизиращ геополитически фактор.

Втората част запознава студентите с европейските страни. Специално внимание се обръща на регионалните различия в нивото на социално-икономическото развитие между страните, на особеностите на природните условия и ресурси, на демографския им потенциал и държавно устройство. Анализира се ефективността на мерките и програмите на ЕС за преодоляване на вътрешните регионални различия между страните членки на ЕС. Дава се оценка за значението на общата европейска икономика в световното стопанство, като се прави сравнение с други световни икономически центрове и региони. Очертават се насоките на развитие.

Технология на обучението и оценяване

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, като се включва изложение, обобщение и дискусия, както и връзки между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и други научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения, печатни материали и др. На упражненията студентите се научават да анализират статистическа информация, да визуализират тенденции в демографското и социално-икономическо развитие на страните. Дискутират се тенденции в териториалното или историческото развитие на държавите и се прогнозира бъдещето им. Разработват и защитават реферати.

Изпитната процедура включва писмен изпит - по две теми от предварително раздаден конспект, отговарящ на съдържанието на учебната програма. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ТЕМАТИЧНА КАРТОГРАФИЯ

ECTS кредити: 6

Седмичен хорариум: 2л+0су+0лу+2пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VI

Методическо ръководство:

Катедра "География, екология и опазване на околната среда

Факултет Природо-математически

Лектори:

гл.ас. д-р Галина Безинска

E-mail: galinabezinska@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина "Тематична картография" е избираема и се изучава от студентите в специалност "География и регионална политика" с цел да се запознаят с повишаващата се роля на тематичната картография в областта на планирането, управлението и опазването на околната среда в различни научни направления. Лекционният курс ще помогне на бъдещите специалисти по география правилно да разчитат и тълкуват тематичното съдържание на различни карти с природогеографско и социално-икономическо естество. Практическите упражнения целят студентите да добият умения сами да съставят тематични карти в цифрова среда, както и умения за работа с ГИС софтуер.

Съдържание на учебната дисциплина

Лекционният материал е структуриран в две части: «Същност на тематичната картография» и «Основни тематични карти».

Изучаваният материал в първата част включва следното: 1) Въведение в тематичната картография с разглеждане на въпроси за същността, предмета, методите, предназначението и класификацията на тематичните карти; 2) Методи за класифициране и обработване на тематичните данни; 3) Процеси в тематичното картографиране, разгледани в контекста на дигиталните процедури за проектиране и съставяне на картите; 4) Картографски методи за изобразяване на тематичното съдържание.

Във втората част е наблегнато на основните типове тематични карти - карти на природните условия и социално-икономически карти. Разглеждат се въпросите свързани с класификация на картите, обекти на картографиране, особености при проектиране, редактиране и съставяне.

Лекциите във втората част са предвидени като семинарни с участие на студентите. Целта е да приложат знанията си по различни географски дисциплини (природни и социално-икономически) и да дадат картографски израз на разглежданите географски обекти и явления.

Практическите упражнения включват изработването на курсов проект, при който студентите прилагат получените теоретични знания и умения за редактиране, съставяне и оформяне на тематична карта по избрана от тях тематика.

Технология на обучението и оценяване

Лекциите и упражненията се провеждат изключително на основата на материално-техническата база на катедра "ГЕООС". За онагледяване на преподавания лекционен материал се използват компютър с видео - проектор, учебни видеофилми, специализиран ГИС софтуер (ArcGIS), нагледни материали (табла, схеми и карти), част от които са разработвани като курсови и дипломни работи на студенти.

За практическите упражнения се използва компютърна мултимедийна лаборатория. За нормално провеждане на упражненията студентите са разпределени в групи, като всеки студент разполага със самостоятелен компютър.

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на самостоятелни задачи и писмен тест. Задачите изцяло са свързани с работа в цифрова среда със специализиран софтуер за картографиране и използване на карти.

Студентите се допускат до изпит с минимална текуща оценка среден 3, която се формира като

средноаритметично от всички оценки получени през семестъра. Окончателната оценка се формира 40% от оценката на периодичния контрол и 60% от оценката на семестриалния изпит, съгласно разработената и приетата в катедрата система за контрол на знанията и уменията на студентите.

ТУРИСТИЧЕСКО КАРТОГРАФИРАНЕ

ECTS кредити: 6

Седмичен хорариум: 2л+0су+0лу+2пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VI

Методическо ръководство:

Катедра "География, екология и опазване на околната среда

Факултет Природо-математически

Лектори:

гл. ас. д-р Галина Безинска

E-mail: galinabezinska@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина "Туристическо картографиране" е избираема и се изучава от студентите в специалност "География и регионална политика" с цел да се запознаят с повишаващата се роля на туристическата картография в помощ на планирането и управлението на туризма.

Лекционният курс ще помогне на бъдещите специалисти правилно да разчитат и тълкуват съдържанието на различните видове туристически карти, които ще използват в тяхната бъдеща работа. Практическите упражнения целят студентите да добият умения сами да съставят туристически карти в цифрова среда, както и умения за работа с ГИС софтуер.

Съдържание на учебната дисциплина

Туристическите карти представят голяма част от тематичните карти и са по - достъпни за потребителите. Поради тяхното многообразие и специфика те се разглеждат отделно от учебната дисциплина „Тематична картография”, но в контекста на дигиталните процедури за проектиране и съставяне на тематични карти.

Лекционният материал е структуриран в две части: «Същност на туристическата картография» и «Туристически карти». Изучаваният материал в първата част включва: 1) Въведение в туристическата картография - същност, предмет, методи, предназначение и класификация на туристическите карти. 2) Процеси в туристическото картографиране: планиране, съставяне, избор на знакова система при туристическите карти, проектиране и издаване на картите, особености на картографиране. 3) Източници на данни за туристическите карти и тяхното обработване.

Във втората част «Туристически карти» се разглеждат основните групи туристически карти (пътни карти за автомобилен и пешеходен туризъм, карти на планините, на курортните комплекси и др.) и разнообразието от картографски способности за изобразяване на съдържанието им. Отделено е и място на изграждането на туристически информационни системи и техните особености - картографски процедури, съдържание и структуриране на базата данни.

Практическите упражнения включват изработването на курсов проект, при който студентите прилагат получените теоретични знания и умения за редактиране, съставяне и оформяне на избрана от тях туристическа карта.

Технология на обучението и оценяване

Лекциите и упражненията се провеждат изключително на основата на материално-техническата база на катедра "ГЕООС". За онагледяване на преподавания лекционен материал се използват компютър с видео - проектор, учебни видеофилми, специализиран ГИС софтуер (ArcGIS), нагледни материали (табла, схеми и карти), част от които са разработвани като курсови и дипломни работи на студенти.

За практическите упражнения се използва компютърна мултимедийна лаборатория. За нормално провеждане на упражненията студентите са разпределени в групи, като всеки студент разполага със самостоятелен компютър.

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на самостоятелни задачи и писмен тест. Задачите изцяло са свързани с работа в цифрова среда със специализиран софтуер за картографиране и използване на карти.

Студентите се допускат до изпит с минимална текуща оценка среден 3, която се формира като средноаритметично от всички оценки получени през семестъра. Окончателната оценка се формира 40% от оценката на периодичния контрол и 60% от оценката на семестриалния изпит, съгласно разработената и приетата в катедрата система за контрол на знанията и уменията на студентите.

ПЛАНИРАНЕ И РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 7

Седмичен хорариум: 3л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Гл. ас. д-р Владимир Караджов

E-mail: karadzhov@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Планиране и регионална политика на България” е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Дисциплината „Планиране и регионална политика на България” има за цел да даде основни знания в тази област на студентите и да осигури научна и практическа подготовка и компетентност за тяхното участие в регионални изследвания и прогнозни разработки, както и в програми за управление на територията по европейски проекти.

Съдържание на учебната дисциплина

Макроструктурата на лекционния курс включва три раздела.

Първият раздел е посветен на предмета, задачите и целите на регионалното планиране и политика, на методическите аспекти и програмирането на основата на Закона за регионално развитие и основните документи на национално ниво. Вторият раздел обединява теми съгласно законодателството в страната за развитие на регионалната политика в Р. България на различните йерархични равнища. Третият раздел е ориентиран към SWOT-анализа, писането и управлението на проекти и социално –икономическото партньорство.

Технология на обучението и оценяване

Лекционният курс “Планиране и регионална политика на България” запознава студентите с научно-теоретичните постановки на регионалната политика и планиране у нас. С практическите упражнения се цели затвърждаване на придобитите познания и разширяване експериментални знания и умения за работа в съвременна практика и наука.

Приложното значение на лекционния курс “Планиране и регионална политика на България” се състои в осигуряването на научната подготовка и компетентност на студентите при управлението, организирането и планирането на цялостната дейност в административно-териториалните единици по регионално развитие и провеждането на съответната политика.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива от затворен тип. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и

Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФСКИ ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ

ECTS кредити: 8

Седмичен хорариум: 3л+0су+0лу+2пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра "География, екология и опазване на околната среда

Факултет Природо-математически

Лектори:

Доц. д-р Пенка Кастрева, гл. ас. д-р Галина Безинска

E-mail: penkakastreva@swu.bg, galinabezinska@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина "Географски информационни системи" за специалността "География и регионална политика" е задължителна. Лекционният курс представя общите концепции за изграждане и реализиране на ГИС. Всички познания са пряко ориентирани към системите за картографиране, управление, анализ и подпомагане вземането на решения при управление на географски обекти и територии, които имат локално, регионално и глобално разпространение.

С практическите упражнения се цели да се дадат конкретни знания и умения за работа с потребителски ГИС софтуер.

Съдържание на учебната дисциплина

Темите са групирани в модули засягащи фундаментални теоретични направления с които се цели да се дадат конкретни знания за: появата, технологичното обслужване на ГИС; предпроектни проучвания и етапите на проектиране и изграждане на базите данни на ГИС и приложението им в различни професионални области. Изучаваният материал включва темите:

Основни аспекти на ГИС: видове системи, основни компоненти, предимства, техническо и програмно осигуряване на ГИС;

База данни: Типове данни в ГИС; Пространствени данни - модели и формати, координатни системи и картни проекции, факторът време в ГИС; Непространствени данни - модели атрибутни данни, метаданни; Основни характеристики на базата данни за ГИС;

Основни операции с данни: Въвеждане и кодиране на данни. Обединяване на данни. Координатни трансформации. Управление на данни. Представяне на данни;

Географски анализи: Концепция на географските анализи. Картографска алгебра. Пространствени, мрежови, растерни и таблични анализи;

Приложения на ГИС.

Практическите упражнения включват: 1) запознаване с интерфейса и функционалността на ArcGIS; 2) избор на типове данни и структуриране на данните; 3) прилагане на съвременни методи за съхранение и управление на данните – въвеждане, обработване и представяне на графични и атрибутни данни; 4) примери за извършване на географски анализи при третиране на различни проблеми в управлението на стопанския живот в страната.

Технология на обучението и оценяване

Лекциите и упражненията се провеждат изключително на основата на материално-техническата база на катедра "ГЕООС". За онагледяване на преподавания лекционен материал се използват компютър с видео - проектор, учебни видеофилми, специализиран ГИС софтуер (ArcGIS), нагледни материали (табла, схеми и карти), част от които са разработвани като курсови и дипломни работи на студенти.

За практическите упражнения се използва компютърна мултимедийна лаборатория. За

нормално провеждане на упражненията студентите са разпределени в групи, като всеки студент разполага със самостоятелен компютър.

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на самостоятелни задачи и писмен тест. Задачите изцяло са свързани с работа в цифрова среда със специализиран софтуер за картографиране и използване на карти.

Студентите се допускат до изпит с минимална текуща оценка среден 3, която се формира като средноаритметично от всички оценки получени през семестъра. Окончателната оценка се формира 40% от оценката на периодичния контрол и 60% от оценката на семестриалния изпит, съгласно разработената и приетата в катедрата система за контрол на знанията и уменията на студентите.

ПОЛИТИКА НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В БЪЛГАРИЯ

Код: 06.90.2.10.И.36 - VII.1 - 1

ECTS кредити: 5

Форма за проверка на знанията: **изпит**

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра: " География, екология и опазване на околната среда"

Факултет: "Природо-математически"

Лектори:

Доц. д-р Иван Дреновски

e-mail: idri@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Вид на изпита: **писмен**

Анотация

Опазването на околната среда (ОС) е сред най-важните приоритети на съвременното общество. Учебната дисциплина "Политика по опазване на околната среда в България" има за цел да запознае студентите със същността и съдържанието на държавната политика по опазване на околната среда в контекста на съответните политики на ООН и ЕС.

Съдържание на учебната дисциплина

В курса се прави последователен преглед на всички елементи на системата, осигуряваща успешно провеждане на ефективна държавна политика по опазване на околната среда в България. В най-широк смисъл екологичната политика представлява взаимосвързана система от действия за управление на състоянието на ОС с оглед на нейното рационално използване, възпроизводство и опазване. Целта на тази политика е запазване на природните богатства на страната и осигуряване на здравословна ОС за живот, труд и отдих на населението ѝ в условията на устойчиво развитие. Нейни задължителни елементи са изграждането и усъвършенстването на нормативната уредба и наличието на институции, осигуряващи постоянен контрол и оценка на състоянието на ОС, вземане на управленски решения и тяхната реализация.

Технология на обучението

В процеса на обучението на студентите са предвидени лекции и практически упражнения. В лекциите студентите се запознават поотделно с елементите на държавната политика по опазване на околната среда. По-голямата част от лекциите са подготвени във вид на Power point презентации и се представят с мултимедиен проектор. В процес на създаване е електронен вариант на курса в платформата за електронно обучение Blackboard Learn. Там лекционният материал е богат онагледен с карти, графични изображения, линкове към външни ресурси, научно-популярни филми, снимков материал, и др. Практическите упражнения се провеждат след всяка лекция. Една част от занятията се провеждат в учебна зала, където се дискутират нормативната уредба по опазване на ОС, след което се поставят практически задачи, които студентите изпълняват индивидуално. Изучаването на дисциплината се обвързва с 90

часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя. Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа в библиотека, интернет, индивидуални и групови консултации, с цел теоретична подготовка за упражненията, придобиване на знания за изготвяне на рефератите и презентациите, за текущия контрол и изпита.

Организация на оценяването

В курса на обучението по дисциплината студентите разработват по един реферат или презентация със собствени наблюдения върху геоекологичните проблеми в определен отрасъл или регион на България. През семестъра се извършва периодичен контрол чрез решаване на текущи електронни тестове. В края на семестъра се решава заключителен електронен тест, върху целия учебен материал. Всеки един от елементите на текущия контрол носи съответен брой точки, чийто сбор накрая се трансформира в текуща оценка по шестобалната система и се закръглява с точност до 0,25. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложен в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и имат обща оценка от текущия контрол не по-ниска от Среден

3. Изпитната процедура се състои в писменото развиване на две теми от конспекта по учебната дисциплина. Относителното тегло на изпитната оценка при формирането на крайната оценка е 60%, а на текущата оценка – 40%. Кредитите по дисциплината се присъждат само след успешно положен изпит с оценка равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

РЕГИОНАЛНИ ГЕОЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ НА БЪЛГАРИЯ

Код: 06.90.2.10.И.36 - VII.1 - 2

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра: " География, екология и опазване на околната среда"

Факултет: "Природо-математически"

Лектори:

Доц. д-р Иван Дреновски

e-mail: idri@swu.bg

Анотация

Проблемите на използването на природните ресурси и устойчивото балансирано социално-икономическо развитие на даден регион или отрасъл могат да бъдат решени само въз основа на достатъчна по обем, обхват и достоверност информация. Устойчивото регионално развитие на Република България може да се постигне чрез анализ, оценка и определяне на екологичния потенциал и възможностите за регулиране състоянието на средата с цел оптимизиране взаимоотношенията между обществото и природата и планирането на дейности за преодоляването на възникналите и предотвратяването на назряващите геоекологични проблеми.

Съдържание на учебната дисциплина

Студентите се запознават с най-острите и наболели геоекологични проблеми в отделните региони на страната. В преобладаващата част от случаите те са свързани с предишни или съвременни замърсявания или увреждания на околната среда, в резултат на различните промишлени дейности като добив и флотация на полезни изкопаеми, развитие на металургична, химическа или други видове промишленост. В по-ограничена степен строителството, транспорта, земеделието и туризма също могат да доведат до възникването на сериозни конфликтни ситуации, свързани с опазването на околната среда и биоразнообразието.

Придобитите знания имат практическо приложение при планирането на рационалното използване на природните ресурси, оценката на въздействието върху околната среда (ОВОС), териториално-селищното и ландшафтно-устройственото планиране.

Технология на обучението

В процеса на обучението на студентите са предвидени лекции и практически упражнения. В лекциите студентите се запознават с теоретичната база на учебната дисциплина. По-голямата част от лекциите са подготвени във вид на Power point презентации и се представят с мултимедиен проектор. В процес на създаване е електронен вариант на курса в платформата за електронно обучение Blackboard Learn. Там лекционният материал е богато онагледен с карти, графични изображения, линкове към външни ресурси, научно-популярни филми, снимков материал, и др. Практическите упражнения се провеждат след всяка лекция, като се дискутират проблемите на замърсяването на компонентите на околната среда от отделни производства и по региони. За всеки икономически район за планиране се прави обобщена оценка на съществуващите геоecологични проблеми. Изучаването на дисциплината се обвързва с 90 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя. Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа в библиотека, интернет, индивидуални и групови консултации, с цел теоретична подготовка за упражненията, придобиване на знания за изготвяне на рефератите и презентациите, за текущия контрол и изпита.

Организация на оценяването

В курса на обучението по дисциплината студентите разработват по един реферат или презентация със собствени наблюдения върху геоecологичните проблеми в определен отрасъл или регион на България. През семестъра се извършва периодичен контрол чрез решаване на текущи електронни тестове. В края на семестъра се решава заключителен електронен тест, върху целия учебен материал. Всеки един от елементите на текущия контрол носи съответен брой точки, чийто сбор накрая се трансформира в текуща оценка по шестобалната система и се закръглява с точност до 0,25. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложиени в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и имат обща оценка от текущия контрол не по-ниска от Среден

3. Изпитната процедура се състои в писменото развиване на две теми от конспекта по учебната дисциплина. Относителното тегло на изпитната оценка при формирането на крайната оценка е 60%, а на текущата оценка – 40%. Кредитите по дисциплината се присъждат само след успешно положен изпит с оценка равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОУРБАНИСТИКА

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Гл. ас. д-р Владимир Караджов

E-mail: karadzhov@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Геоурбанистика” е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Дисциплината има за цел да даде основни знания в тази

област на студентите и да осигури научна и практическа подготовка и компетентност за тяхното участие в градоустройствените и териториалноустройствени и регионални изследвания и прогнозни разработки, както и в програми за управление на територията.

Съдържание на учебната дисциплина

Макроструктурата на лекционния курс включва три раздела.

Първият раздел е посветен на предмета и задачите на учебната дисциплина геоурбанистика, същността на основни понятия, на феномена урбанизация. Вторият раздел проследява развитието на урбанизацията в различните култури, времена и части на света. По този начин студентите са запознати с еволюцията на градоустройството, с условията и факторите влияещи на развитието му, и неговата специфика. Третият раздел е ориентиран да даде основни познания за урбанизма у нас и епохата на съвременното градоустройство по света със запознаване с характерни градове на модерната епоха.

Технология на обучението и оценяване

Лекционният курс “Геоурбанистика” запознава студентите с научно-теоретичните основи и същността на урбанизма. С практическите упражнения се цели затвърждаване на придобитите познания и разширяване експериментални знания и умения за работа в съвременна практика и наука.

Приложното значение на лекционния курс “Геоурбанистика” се състои в осигуряване разширена научна подготовка, култура и компетентност на студентите, с което биха могли да участват при разработването на градоустройствени проекти във всичките им етапи.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива от затворен тип. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФИЯ НА ДИГИТАЛНАТА ИКОНОМИКА

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Гл. ас. д-р Владимир Караджов

E-mail: karadzhov@swu.bg

Анотация

Лекционният курс “География на дигиталната икономика” е избираема дисциплина за студентите бакалаври от специалност "География и регионална политика". Дисциплината „География на дигиталната икономика” има за цел да даде основни знания в тази област на студентите и да осигури научна и практическа подготовка и компетентност за тяхното участие в реални бизнес изследвания и прогнозни разработки, както и в програми за управление на бизнеса и регионалната икономика.

С лабораторните упражнения се цели затвърждаване на придобитите познания и разширяване експериментални знания и умения за работа в съвременна практика и наука.

Съдържание на учебната дисциплина

Макроструктурата на дисциплината е разделена на три раздела. Първият раздел е посветен съвременните дигитални форми на световната икономика и различните видове стопански субекти, опериращи в тях, онлайн банкирането, стартъпите, акселераторите, рисковото, грантовото и

фондовото финансиране, скалирането на бизнеса бизнес инкубаторите и др.

Вторият раздел е с фокус върху криптовалутите, блокчейн технологията, децентрализираните финанси (DeFi), смарт договорите (Smart contracts) и децентрализираните приложения (DApps).

Третият раздел е посветен на дигиталния маркетинг, неговите особености и предизвикателства, маркетингането и таргетирането в социални мрежи и интернет търсачки, електронната реклама, настройването на аудитории и работа в различните платформи и др.

Дисциплината кореспондира с предмета на изучаване на дисциплината, „Социално-икономическа география на България”.

Технология на обучението и оценяване

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, като се включва изложение, обобщение и дискусия, както и връзки между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и други научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения, печатни материали и др.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива от затворен тип. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценка се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

АЛТЕРНАТИВЕН ТУРИЗЪМ В БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Доц. д-р Емилия Патарчанова,

e-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Алтернативен туризъм” е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Основната цел на учебната дисциплина е да даде необходимите знания за същността, предпоставките за възникването и особеностите на алтернативния туризъм. Разглежда се развитието на алтернативни форми на туризъм в Европа. Акцентира се на развитието и основните форми на алтернативен туризъм в България.

Съдържание на учебната дисциплина

Курсът е структуриран в два раздела. Първият раздел изяснява същността, особеностите и изискванията към алтернативния туризъм. Проследява се развитието му като алтернатива на масовия туризъм, утвърдил се в различните групи страни. Акцентира се на основните предпоставки, обусловили необходимостта от появата на алтернативния туризъм. Характеризират се основните туристически ресурси, влияещи върху развитието му. Вторият раздел е посветен на основните специализирани форми на алтернативен туризъм. Изтъкват се техните водещи характеристики, изискванията за развитието им и предлагането на съответните туристически продукти. Проследява се влиянието на различните форми на алтернативен туризъм върху средата, в която се развиват, върху местното население и местната икономика, върху социално-икономическото развитие на територията. Анализират се природните и антропогенните условия и ресурси за развитие на конкретните форми на алтернативния туризъм в България.

Технология на обучението и оценяване

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, като се включва изложение, обобщение и дискусия, както и връзки между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и други научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения, печатни материали и др. На упражненията студентите усвояват и умения за прилагане на методите на сравнението и анализа при характеризирането на отделни туристически дестинации или групи такива. Акцентира се върху връзката между различните форми на алтернативния туризъм, възможностите за съчетаването им в конкретни територии и техния икономически ефект. Студентите разработват и защитават реферати. Част от занятията се провеждат в практическа среда. Студентите преминават по предварително разработени маршрути, в които са включени обекти с развити различни форми на алтернативен туризъм. Получените на терен знания успешно допълват и илюстрират информацията от лекциите, като акцентират на практическата страна на проблематиката. Всеки студент получава практическа задача, която изпълнява индивидуално.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива от затворен тип. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценка се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФИЯ НА НАСЕЛЕНИЕТО И СЕЛИЩАТА НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Гл. ас. д-р Владимир Караджов

E-mail: karadzhov@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “География на населението и селищата на България” е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. С този лекционен курс студентите се запознават с научно-теоретичните основи на демографията и философията на възникване и развитие на населените места. Дисциплината „География на населението и селищата на България” има за цел да даде основни знания в тази област на студентите и да осигури научна и практическа подготовка и компетентност за тяхното участие в регионални изследвания и прогнозни разработки, както и в програми за управление на територията /население и селища/.

Съдържание на учебната дисциплина

Макроструктурата на лекционния курс включва два раздела.

Първият раздел е посветен на география на населението в България, като се акцентира на основни терминологични понятия, основните характеристики и тенденции на развитие на населението в страната.

Вторият раздел – география на селищата, разглежда теми, проследяващи възникването на населените места, еволюцията им, процесите които протичат в тях, селищната мрежа и последните изисквания за тяхното развитие, съгласно основните националните документи.

Технология на обучението и оценяване

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда

въз основа на предварително планиране на всяка лекция, като се включва изложение, обобщение и дискусия, както и връзки между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и други научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения, печатни материали и др. На упражненията студентите дискутират основни понятия, свързани с процеса на развитие и утвърждаване на агробизнеса като част от националната икономика. Всеки студент получава практически задачи, които изпълнява индивидуално. С практическите упражнения се цели затвърждаване на придобитите познания и разширяване експериментални знания и умения за работа в съвременна практика и наука.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива от затворен тип. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценка се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

СОЦИАЛНИ ПРОБЛЕМИ И СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Д-р Гергана Николова

E-mail: gergana_nikolova_77@abv.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Социални проблеми и социална политика” е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Тя е насочена към запознаване на студентите от специалността с основните параметри на социалната политика, социалните проблеми, индикаторите за идентифицирането и, както и факторната им обусловеност.

Основната цел на учебната дисциплина е да даде необходимите знания за същността и значението на социалната политика като част от цялостното социално, обществено и икономическо развитие на страната. Да очертае нейните параметри, основните фактори, от които се влияе и да покаже равнището на влияние на социалната политика в България.

Съдържание на учебната дисциплина

Учебното съдържание е структурирано в два раздела. Първият раздел има предимно теоретичен характер. Разглеждат се основни теории за социалната политика, социалното и човешко развитие, за човешкия и социалния капитал, индикатори за социално развитие и регионалните им измерения и др. Вторият раздел е с практическа насоченост. Посветен е на различни механизми за смекчаване на различията и регулиране на социалните проблеми на регионално ниво.

Технология на обучението и оценяване

Обучението по дисциплината Социални проблеми и социална политика в България се извършва съгласно действащия учебен план на специалност География и регионална политика, ОКС “бакалавър”. Изготвянето на структурата на учебната програма е съобразено с приетите в ЮЗУ “Н. Рилски” правилници, процедури и инструкции – Правилник за образователните дейности; Процедура по управление на качеството – ПР 2-01; ПР 1-02 - Записи по качеството; И 1-07-01 – Изисквания за оценяване на качеството на обучението в специалности (програми); РИ 1-07-02 – Изисквания при оценяване качеството на учебен курс; РИ 1-07-03 – Изисквания за

проектиране, подготовка и реализация на учебен курс.

До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията на Правилника за образователната дейност на ЮЗУ, изпълнили са и изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложи в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.

Изпитната процедура включва решаване на тест, който включва два типа въпроси. При първия тип въпроси е необходимо студентите да избират верният отговор между няколко предварително формулирани отговори. Вторият тип въпроси са отворени. Последните предполагат писмено изложение на отговора с обем около 10 изречения. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 50%.

Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г.

Писмените работи се съхраняват шест месеца от датата на провеждане на изпита. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОМОРФОЛОГИЯ НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 4.5

Седмичен хорариум: 2л + 1у

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит   Вид на изпита: писмен

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектори: доц. д-р Красимир Стоянов e-mail: krasi_sto@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина „Геоморфология на България” има за цел да запознае студентите от специалност „География“ с произхода, еволюцията и процесите на формиране на земния релеф на територията на страната. Дисциплината е непосредствено свързана с общата геоморфология, изучавана през втори семестър на учебния план, както и с геологията, геодезията, топографията, археологията, почвознанието.

Съдържание на учебната дисциплина

Лекционният курс е структуриран в две части. В първата част са разгледани факторите и особеностите при формирането на релефа в страната и са характеризирани отделните типове релеф. Втората част е регионална подялба на територията на България, в която са разгледани отделните зони и области. Особено място е отделено на различните типове тектонски структури и на характеристика на екзогенните процеси.

В часовете за упражнения е отделено внимание на усвояването на основни практически умения за теренни и лабораторни геоложки и геоморфоложки изследвания. Специално внимание е обърнато на работата с геоложки компас, полево определяне на основните видове скали и минерали, откриване и определяне на тектонски обусловени релефни форми, барометрично нивелиране и др. дейности, описани в издаденото за целта ръководство. Студентите придобиват знания и в изработване и анализ на геолого-геоморфоложки профили на релефа, морфометрия на релефа и др.

Препоръчително е провеждането на едномесечни или няколко дневни полеви екскурзии за непосредствено наблюдение на геоложките и геоморфоложките обекти - Стобски пирамиди, вулкана Кожух, Седемте езера в Рила, Искърски пролом, Белоградчишки скали, Родопите, Пирин, долините на Струма и Места, Влахина планина и др. За тази цел се използват издадените геоложки пътеводители.

Технология за обучение и оценяване

Обучението по дисциплината “Геоморфология” се извършва съгласно действащия учебен план на специалност “География и регионална политика”, ОКС “Бакалавър”. Изпитната процедура включва тест или писмен изпит след предварително раздаден конспект. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%.

Част от лекционния курс е разработен на Power point и се представя с видео - проектор. Използват се и други средства за онагледяване - графични материали, карти и схеми, част от които изработени в часовете за упражнения.

Лекционният материал е качен на платформата **Black Board** и е достъпен за ползване от студентите. Там са достъпни и всички допълнителни ресурси – книги, материали, статии и други разработки по темите. Преподаване се извършва и в образователната платформа **BigBlueButton**, където има възможност за презентирание , споделяне на материали, изпитване и др. При онлайн обучение могат да се използват и други средства за комуникация.

КЛИМАТОЛОГИЯ НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 4.5   Седмичен хорариум: 2л + 1у

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит   **Вид на изпита:** писмен

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектори: доц. д-р Красимир Стоянов

e-mail: krasi_sto@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “Климатология на България” има за цел да запознае студентите от специалност „География и регионална политика“ с особеностите на формирането и териториалната диференциация на климата на България. дисциплината е непосредствено свързана с курса „Климатология“, изучаван през първи семестър.

Съдържание на учебната дисциплина:

В Учебната дисциплина „Климатология на България“ се изучават факторите за формиране на климата на страната и подробно се разглеждат режима и географското разпределение на основните климатични елементи – температура, валежи, ветрове, атмосферно налягане, влажност, снежна покривка и др.

Специално внимание се отделя на метеорологичното време, факторите, които го определят и тяхната характеристика.

В рамките на курса студентите се запознават с особеностите в климатичната подялба на страната.

Значително място е отделено и на съвременните колебания на климата и влиянието на промените върху стопанския живот на страната.

Технология за обучение и оценяване

Обучението по дисциплината “Климатология на България” се извършва съгласно действащия учебен план на специалност “География и регионална политика”, ОКС “Бакалавър”.

По време на семестъра се посещава ХМО Благоевград.

В курса на обучението по дисциплината студентите разработват по един реферат или презентация върху климатична характеристика на избрана станция в страната.

Изпитната процедура включва тест или писмен изпит след предварително раздаден конспект. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%.

Част от лекционния курс е разработен на Power point и се представя с видео - проектор. Използват се и други средства за онагледяване - графични материали, карти и схеми, част от

които изработени в часовете за упражнения.

Лекционният материал е качен на платформата **Black Board** и е достъпен за ползване от студентите. Там са достъпни и всички допълнителни ресурси – книги, материали, статии и други разработки по темите. Преподаване се извършва и в образователната платформа **BigBlueButton**, където има възможност за презентирание, споделяне на материали, изпитване и др. При онлайн обучение могат да се използват и други средства за комуникация.

ХИДРОЛОГИЯ НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 4,5

Седмичен хорариум: 2л + 1у

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит **Вид на изпита:** писмен

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектори: доц. д-р Емил Гачев

e-mail: emil.gachev@swu.bg;

Анотация

Учебната дисциплина “Хидрология на България” е избираем предмет, който запознава подробно студентите с водите на България – фактори за формиране на водите, видове води – подземни, речни, езерни, териториални води на страната ни в Черно море. Третират се проблеми, свързани с водните ресурси и тяхното опазване и управление. Дисциплината се явява надграждане на знанията, придобити в базовия предмет „Хидрология“. Тя дава основите на нужната подготовка всеки специалист по физическа география в България.

Съдържание на учебната дисциплина

Учебната дисциплина “Хидрология на България” има няколко тематични раздела. Първият от тях акцентува върху факторите за формирането на водното богатство в нашата страна и за хидроложкото разнообразие на България. Вторият поставя специален акцент върху речните води – хидрография, хидрометрия, анализ на речния режим, формиране на оттока, хидроложко райониране. Третият раздел е посветен на подземните води – видове подземни води – грунтови, пукнатинни, минерални, карстови. Четвъртият раздел е посветен на езерата – фактори за образуване, видове езера, преглед на по-важните езера в България. Петият раздел разглежда теми от хидрологията на Черно море – движения и качества на морската вода, термична, химическа стратификация и др. Шестият раздел третира проблема за водните ресурси, тяхното използване и опазване, както и оценка на риска от опасни хидроложки явления. В рамките на обучението по хидрология на България се отделя и внимание на придобиването на практически умения. Студентите изготвят набор от карти на водите в България, на които са представено пространственото разпределение на главните типове води. Изготвят се и хидрограми на избрани станции от всяка хидроложка област.

Технология за обучение и оценяване

Обучението по дисциплината “Хидрология на България” се извършва съгласно действащия учебен план на специалност «География и регионална политика», ОКС “Бакалавър”.

Занятията се провеждат в учебна зала, където се дискутират теоретичните факти, процеси и явления. На упражнения се поставят практически задачи, които студентите изпълняват индивидуално.

Въз основа на резултатите от работата в упражненията се поставя оценка за текущ контрол. До изпит се допускат студентите, получили оценка най-малко 3.00.

Изпитната процедура включва писмен изпит след предварително раздаден конспект. Всеки студент разработва индивидуално материал по два въпроса от конспекта. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 65%.

ПОЧВЕНА ПОКРИВКА И ПОЧВЕНИ РЕСУРСИ НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 4.5

Седмичен хорариум: 2л+0су +0лу+1пу+р

Форма на проверка на знанията: текущ контрол и изпит **Вид на изпита:** писмен

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра: „География, екология и опазване на околната среда“

Природо-математически факултет

Лектори:

Доц. д-р Бойко Иванов Колев

тел: 359 73 88 55 05, E-mail: bkolev@swu.bg

Анотация

Дисциплината “Почвена покривка и почвени ресурси на България” е една от основните избираеми дисциплини за студентите от бакалавърската програма по “География и регионалистика“. Изучава се с цел разширяване и задълбочаване на познанията на студентите за Българските почви като природно тяло, чрез процесите и явленията, протичащи в педосферата, атмосферата, хидросферата и литосферата.

Целта на курса е да се запознаят студентите със съвременните постановки в областта на почвоведската наука в световен мащаб и с настъпилите изменения през последните години в българското земеделие. Най-общата задача на курса е на основата на научното познание за Българските почви да се осигури най-рационалното им използване и опазване, с оглед повишаване на добивите от всички земеделски култури и увеличаване продуктивността на животновъдството, при задължително спазване принципите на биологичното земеделие и устойчиво развитие в отрасъла.

Съдържание на дисциплината

Почвите в България. Класификация на почвите в България. Главни почвени групи, класове и типове почви в България. Почвите и почвени ресурси в Република България – оценка и съхранение.

Технология на обучението

Студентите правят два теста по време на семестъра. Изисквания за допускане до изпит са общата оценка от текущия контрол (оценките от тестовете и изпълнението на курсовия проект) да е не по-ниска от среден 3.00.

През семестъра се извършва текущ контрол чрез решаване на тестове (Т) и разработване на курсова работа (К) и курсов проект (П).

Крайната оценка се формира като делът на текущия контрол от общата оценка е 40%, а на изпита - 60%, съгласно разработена и приета в катедра ГЕООС система за контрол и оценяване на студентите.

ГЕОГРАФИЯ НА БАЛКАНСКИТЕ СТРАНИ

ECTS кредити: 4.5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Доц. д-р Емилия Патарчанова,

тел:, e-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “География на Балканските страни” е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Основната цел е да разшири и обогати знанията на студентите за географията на страните от Балканския полуостров – ресурсен потенциал, особености в геодемографското, етническото, конфесионалното, политическото и социално-икономическо развитие. Акцентира се на актуални проблеми на интегрираното развитие, на природния и културен потенциал на балканските страни.

Съдържание на учебната дисциплина

Курсът е структуриран в два раздела. Първият раздел е посветен на Балканския полуостров. Характеризира се природоресурсния потенциал, демографските, етническите и конфесионални особености на територията. Представена е съвременната политическа карта и промените, извършени през последното столетие. Акцентирано е на особеностите в социално-икономическото развитие, специализацията и икономическата интеграция между страните и регионалните политико-икономически организации на Балканите. Вторият раздел е посветен на балканските страни. При характеристиката им се спазва утвърдения типичен модел (алгоритъм). Специално внимание се отделя на особеностите в социално-икономическото развитие и регионалната структура на страните, на членството им в световни и регионални организации, на водещи икономически центрове и градове с богато културно- историческо наследство.

Технология на обучението и оценяване

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, като се включва изложение, обобщение и дискусия, както и връзки между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и други научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения, печатни материали и др. На упражненията студентите усвояват умения за прилагане на методите на сравнението и анализа при характеризирането на отделни страни, групи страни или стопански отрасли и сектори. Анализират статистическа информация, визуализират тенденции в демографското и социално-икономическо развитие на страните. Разработват и защитават реферати.

Изпитната процедура включва писмен изпит - по две теми от предварително раздаден конспект, отговарящ на съдържанието на учебната програма. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФИЯ НА СТРАНИТЕ ОТ БЛИЗКИЯ И СРЕДЕН ИЗТОК

ECTS кредити: 4.5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Доц. д-р Иван Дреновски,

e-mail: idri@swu.bg

Анотация

Курсът “География на страните от Близкия и Средния Изток” е един от профилиращите и специализиращите в обучението на студентите от специалност “География и регионална политика”. Той има за цел да им даде допълнителни знания за общественото-политическото и

социално-икономическото развитие на страните от региона на Близкия и Средния Изток. Това е специфичен регион с важно значение за световното стопанство и международната геополитика. Характеристиката на всяка една от страните включва оценка на природните условия и ресурси, разкриване спецификата на населението (брой, структура, движение, етнически и религиозен състав, териториално разпределение) и развитието на селищната мрежа, особеностите на икономиката (формиране и развитие на стопанските отрасли, териториално разположение, формиране на основни икономически райони, развитие на международните икономически отношения).

Съдържание на учебната дисциплина

Характеризира се природоресурсния потенциал, демографските, етническите и конфесионални особености на територията. Представена е съвременната политическа карта и промените, извършени през последното столетие. Акцентирано е на особеностите в социално-икономическото развитие, специализацията и икономическата интеграция между страните и регионалните политико-икономически организации в Близкия и Среден Изток.

Технология на обучението и оценяване

Обучението по дисциплината “География на страните от Близкия и Средния Изток” се извършва съгласно действащия учебен план на бакалавърската програма на специалност “География и регионална политика”. Изготвянето на учебната програма е съобразено с действащите в ЮЗУ “Н. Рилски” правилници, процедури и инструкции – Правилник за образователните дейности; Процедура по управление на качеството – ПР 2-01; ПР 1-02 - Записи по качеството; И 1-07-01 – Изисквания за оценяване на качеството на обучението в специалности (програми); РИ 1-07-02 – Изисквания при оценяване качеството на учебен курс; РИ 1-07-03 – Изисквания за проектиране, подготовка и реализация на учебен курс.

Съгласно Правилника за образователните дейности на ЮЗУ, до изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложили в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и имат обща оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.

Изпитната процедура включва писмен изпит по една тема от съдържанието на учебната дисциплина съгласно предварително раздаден конспект. Относителното тегло на изпитната оценка при формирането на крайната оценка е 60%.

Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г.

Писмените работи се съхраняват една година от датата на провеждане на изпита.

Кредитите по дисциплината се присъждат само след успешно положен изпит с оценка равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФИЯ НА СТРАНИТЕ ОТ ЮГОИЗТОЧНА АЗИЯ

ECTS кредити: 4.5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Доц. д-р Емилия Патарчанова,

e-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “География на страните от Югоизточна Азия”, е една от избираемите дисциплини при обучението на студентите от специалност “География и регионална

политика”. Целта на лекционния курс е да запознае студентите с относително по-малко познат, но интензивно развиващ се регион от света. На фокус е неговата политико-икономическа организация с водещите институции и политики, както и избрани страни, техния ресурсен потенциал, социално-икономическо развитие и регионалната структура.

Съдържание на учебната дисциплина

Курсът е структуриран в два раздела. Първият разглежда мястото на региона в глобален и регионален контекст. Специално място се отделя на политико-икономическите организации, осъществяващи дейност в тази част на света, на основните насоки на техните политики, координацията между тях, ръководни функции и т.н. Разглежда се също геодемографската, етнорелигиозната, политическата и социално-икономическа характеристика и структура на региона.

Втората част запознава студентите с регионалната структура на страните от регион Югоизточна Азия. Специално внимание се обръща на регионалните различия в нивото на социално-икономическото развитие на отделните страни, на особеностите на природните условия и ресурси, на демографския им потенциал и държавно устройство. Прави се анализ на финансовите условия, на макроикономическите показатели за развитието на стопанството на отделните страни. Анализира се ефективността на мерките и програмите на организациите за преодоляване на вътрешните регионални различия между страните.

Технология на обучението и оценяване

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, като се включва изложение, обобщение и дискусия, както и връзки между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и други научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения, печатни материали и др. На упражненията студентите усвояват умения за прилагане на методите на сравнението и анализа при характеризирането на отделни страни, групи страни или стопански отрасли и сектори. Анализират статистическа информация, визуализират тенденции в демографското и социално-икономическо развитие на страните. Разработват и защитават реферати.

Изпитната процедура включва писмен изпит - по две теми от предварително раздаден конспект, отговарящ на съдържанието на учебната програма. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЯ НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 4.5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Гл. ас. д-р Владимир Караджов

Е-mail: karadzhov@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Регионална география на България” е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Лекционният курс запознава студентите по-задълбочено със социално–икономическите характеристики и процеси по географски райони на страната, както и с районите за планиране, и районите за държавно подпомагане съгласно Закона

за регионално развитие. Дисциплината „Регионална география на България” има за цел да даде основни знания в тази област на студентите и да осигури научна и практическа подготовка и компетентност за тяхното участие в регионални изследвания и прогнозни разработки, както и в програми за управление на територията по европейски проекти.

Съдържание на учебната дисциплина

В структурен план учебното съдържание е групирено в две основни части: регионална социална и икономическа география и регионално планиране. В този смисъл дисциплината “Регионална география на България” е важна за професионалната компетентност и практически умения на завършващите висше географско образование.

Технология на обучението и оценяване

Лекционният курс запознава студентите по-задълбочено със социално–икономическите характеристики и процеси по географски райони на страната, както и с районите за планиране, и районите за държавно подпомагане съгласно Закона за регионално развитие. С практическите упражнения се цели затвърждаване на придобитите познания и разширяване експериментални знания и умения за работа в съвременна практика и наука.

Приложното значение на лекционния курс “Регионална география на България” се състои в осигуряването на научната подготовка и компетентност на студентите при управлението, организирането и планирането на цялостната дейност в административно-териториалните единици, имайки базата от познания за регионалната география, нейните характеристики, проблеми и възможности за решаване.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива от затворен тип. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ФУНКЦИОНАЛНИ РАЙОНИ НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 4.5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Доц. д-р Емилия Патарчанова,

e-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация

Курсът надгражда знанията и уменията на студентите, получени по време на обучението им в бакалавърската степен, осигурявайки специализация в областта на регионалната политика и регионалните изследвания. Тя акцентира върху функционалните райони – анализ и управление на най-важните социално-икономически процеси на територията им. Централно място в курса е отделено на обществено значимите социално-икономически проблеми на тези територии и тяхното регионално проучване в нашата страна. Усвояват се продуктите на регионалната политика и планиране за развитието и управлението на страната и регионите в миналото и днес. Подробно се разглеждат процесите на планиране, развитие и управление на районите от различните териториални равнища (от класификацията по NUTS) и особено на функционалните райони - видове, териториален обхват, съдържателна характеристика.

Съдържание на учебната дисциплина

Най-общо тематиката е разпределена в три раздела. Първият е теоретичен и принципно

запознава студентите със същността, принципите и подходите на проблемното райониране и функционалните райони като един от неговите резултати. Вторият тематичен раздел е ориентиран към опознаване опита на политика за развитие тези неформални териториални общности в Европейския съюз. В заключителния раздел студентите по-детайлно разглеждат българското наследство, запознават се със съвременната теоретична база и практически решения, свързани с функционалните райони в България.

Функционалните райони са елемент на модерната регионална политика. Използва се чуждестранния опит и особено регионалните социално-икономически изследвания свързани с тези райони в страните от ЕС. Разглеждат се общи за Европейския съюз регионални схеми на видовете функционални райони, отделя се внимание и на националните особености и политики в отделните държави от Евросъюза.

Технология на обучението и оценяване

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, като се включва изложение, обобщение и дискусия, както и връзки между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и други научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения, печатни материали и др. На упражненията студентите усвояват умения за прилагане на методите на сравнението и анализа при характеризирането на отделни страни, групи страни или стопански отрасли и сектори. Анализират статистическа информация, визуализират тенденции в демографското и социално-икономическо развитие на страните. Разработват и защитават реферати.

Изпитната процедура включва писмен изпит - по две теми от предварително раздаден конспект, отговарящ на съдържанието на учебната програма. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 60%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЛОБАЛНИ КЛИМАТИЧНИ ПРОМЕНИ

Код: 06.90.2.10.И.36 - VII.1 - 3

ECTS кредити: 4,5

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра: " География, екология и опазване на околната среда" Факултет: "Природо-математически"

Лектори:

Доц. д-р Иван Дреновски

[e-mail: idri@swu.bg](mailto:idri@swu.bg)

Анотация

Учебната дисциплина "Глобални климатични промени" се изучава от студентите в специалност "География и регионална политика" с цел получаване знания за промените на климата на нашата планета и за предизвикателствата пред които е поставено човешкото общество понастоящем.

Съдържание на учебната дисциплина

В курса се прави преглед на промените в климата в геологичната история на Земята, през историческия период и до наши дни. Дават се сведения за основните причини за изменението на климата – природни (астрономически, геологически, тектонски, циркулационни, биологични и т.н.) и антропогенни (емисии на парникови газове от транспорта, промишлеността, земеделието и комуналното стопанство, обезлесяването и редица др.). Акцентира се върху периодичността и

цикличността на астрономическите фактори. Изяснява се същността на парниковия ефект и се проследяват тенденциите за промяна на концентрацията на парниковите газове в земната атмосфера. Коментира се наблюдаваното през последните десетилетия глобално затопляне и неговите непосредствени и предстоящи следствия в регионален мащаб, тяхното отражение върху околната среда, икономиката и ежедневието на хората. Въвежда се понятието „въглероден отпечатък“ и се проследява историята за обединяване на усилията на цялото човечество за намаляване на емисиите на парникови газове (Протоколът от Киото, Споразумението от Париж). Изтъква се ролята на всяка една страна и отговорностите на всеки един жител за постигане на устойчиво развитие в съответствие с водещия му принцип „Мисли глобално, действай локално“. В тази връзка студентите се запознават със същността и съдържанието на секторните политики свързани с намаляване на въглеродните емисии в България в контекста на съответните политики на ООН и ЕС.

Технология на обучението

В процеса на обучението на студентите са предвидени лекции и практически упражнения. По-голямата част от лекциите са подготвени във вид на Power point презентации и се представят с мултимедиен проектор. В процес на създаване е електронен вариант на курса в платформата за електронно обучение Blackboard Learn. Там лекционният материал е богато онагледен с карти, графични изображения, линкове към външни ресурси, научно-популярни филми, снимков материал, и др.

Практическите упражнения се провеждат в учебна зала, където се дискутират темите от отминалите лекции, след което се поставят практически задачи, които студентите изпълняват индивидуално. Изучаването на дисциплината се обвързва с 90 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя. Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа в библиотека, интернет, индивидуални и групови консултации, с цел теоретична подготовка за упражненията, придобиване на знания за изготвяне на рефератите и презентациите, за текущия контрол и изпита.

Организация на оценяването

В курса на обучението по дисциплината студентите разработват по един реферат или презентация със собствени наблюдения върху геоекологичните проблеми в определен отрасъл или регион на България. През семестъра се извършва периодичен контрол чрез решаване на текущи електронни тестове. В края на семестъра се решава заключителен електронен тест, върху целия учебен материал. Всеки един от елементите на текущия контрол носи съответен брой точки, чийто сбор накрая се трансформира в текуща оценка по шестобалната система и се закръглява с точност до 0,25. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложили в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и имат обща оценка от текущия контрол не по-ниска от Среден 3

ГЛОБАЛНИ И РЕГИОНАЛНИ МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ

ECTS кредити: 4,5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Д-р Гергана Николова

E-mail: gergana_nikolova_77@abv.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Глобални и регионални международни организации”, е включена като избираема дисциплина при обучението на студентите от специалност “География и регионална политика”.

Основната цел на лекционния курс е да запознае студентите с възникването и утвърждаването на глобалните и регионални международни организации като катализатор за световно икономическо развитие; етапите, през които преминава развитието им; обосноваването на съвременните цели, предмет и задачи. Специално внимание е отделено на глобалните и регионалните геополитически организации и влиянието им върху съвременните междудържавни отношения, както и на взаимоотношенията между тях.

Съдържание на учебната дисциплина

В структурен план темите са групирани в три раздела. Първият обхваща въпросите за началото, развитието и периодизацията при възникването на глобалните и регионални организации. Разглеждат се глобализацията и регионализацията като катализатори на съвременното политическо и икономическо развитие в света.

Вторият раздел е посветен на същността и влиянието на световните организации като фактор за стабилна световна финансова система. Разглеждат се и правилата и механизми за управление на финансовата система. Обсъждат се и целите, задачите, принципите и сферите на дейност.

Третият раздел анализира основните ключови регионални организации по макрорегиони.

С лекционния курс “Глобални и регионални международни организации ” се насочва вниманието на студентите към практическото приложение на научните икономически и политически анализи и прогнози.

Технология на обучението и оценяване

Обучението по дисциплината Глобални и регионални международни организации се извършва съгласно действащия учебен план на специалност География и регионална политика, ОКС “бакалавър”. Изготвянето на структурата на учебната програма е съобразено с приетите в ЮЗУ “Н. Рилски” правилници, процедури и инструкции – Правилник за образователните дейности; Процедура по управление на качеството – ПР 2-01; ПР 1-02 - Записи по качеството; И 1-07-01 – Изисквания за оценяване на качеството на обучението в специалности (програми); РИ 1-07-02 – Изисквания при оценяване качеството на учебен курс; РИ 1-07-03 – Изисквания за проектиране, подготовка и реализация на учебен курс.

До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията на Правилника за образователната дейност на ЮЗУ, изпълнили са и изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложили в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.

Изпитната процедура включва решаване на тест, който включва два типа въпроси. При първия тип въпроси е необходимо студентите да избират верния отговор между няколко предварително формулирани отговори. Вторият тип въпроси са отворени. Последните предполагат писмено изложение на отговора с обем около 10 изречения. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 50%.

Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г.

Писмените работи се съхраняват шест месеца от датата на провеждане на изпита.

Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.